

Stichting
Pensioenfonds
Invista

Stichting Pensioenfonds Invista
Tunnelweg 95, 6468 EJ Kerkrade
Postbus 1085, 6460 BB Kerkrade

Ingeschreven in het Handelsregister van de
Kamer van Koophandel en Fabrieken onder nummer 24369546

Verslag over het boekjaar
1-1-2011 t/m 31-12-2011

Inhoud

	Pagina
Bestuur en organisatie	5
Meerjarenoverzicht	7
Karakteristieken van het pensioenfonds	
Algemeen	9
Bestuursverslag	12
Beleggingenparagraaf	28
Risicoparagraaf	31
Samenvatting actuariel rapport	35
Bestemming van het saldo	40
Verslag van het Verantwoordingsorgaan	
Reactie bestuur	42
Jaarrekening	
Balans per 31 december	44
Staat van baten en lasten	46
Kasstroomoverzicht	48
Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling	49
Toelichting op de balans per 31 december	53
Toelichting op de staat van baten en lasten	59
Risicoparagraaf	64
Overige gegevens	
Gebeurtenissen na balansdatum	71
Financiering	71
Resultaatbestemming	71
Uitvoering	72
Actuariële verklaring	73
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	75

Bestuur en organisatie

Bestuur per 31 december 2011

Namens werkgever:

Dhr. R. van de Plasse	voorzitter
Dhr. J.H.G. Thomas	plv voorzitter
Mevr. N. Kowalski	(plaatsvervangend lid Mevr. J. Wouters)

Namens deelnemers:

Dhr. Tj. J. War
Dhr. M.F.N. Crombach
Dhr. M. Wita

Dagelijks bestuur

Dhr. J.H.G. Thomas
Dhr. M. Wita

Beleggingscommissie

Dhr. R. van de Plasse
Mevr. N. Kowalski
Dhr. M.F.N. Crombach

Verantwoordingsorgaan

Namens werkgever:

Dhr. A.S. Westhuis	voorzitter
--------------------	------------

Namens deelnemers:

Mevr. H.L.M. Vinders

Namens gepensioneerden:

Dhr. P. Diepstraten	secretaris
---------------------	------------

Organisatie

Administrateur en bestuursondersteuning	AZL N.V., Heerlen
Actuaris	Hewitt Associates B.V., Rotterdam
Vermogensbeheerder	ING Investment Management B.V., Den Haag
Accountant	Ernst & Young Accountants LLP, Maastricht
Herverzekeraar	Nationale Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V., Rotterdam

Meerjarenoverzicht

	2011	2010	2009	2008	2007
Aantallen					
Deelnemers	253	302	318	412	407
Gewezen deelnemers	382	343	332	237	238
Pensioengerechtigden	39	20	14	9	6
Totaal aantal verzekerden	674	665	664	658	651
Financiële gegevens (in duizenden euro)					
Technische voorzieningen					
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds	106.625	85.972	73.428	70.266	48.900
Overige technische voorzieningen	151	1.866	2.094	1.921	1.597
Reserves					
Indexatiereserve	9.437	6.315	2.017	646	884
Bestemmingsreserve SUT	260	234	202	185	0
Algemene reserve	-19.777	-11.499	-7.809	-10.554	7.043
	-10.080	-4.950	-5.590	-9.723	7.927
Bijdragen	5.346	3.301	4.083	3.765	4.895
Pensioenuitkeringen	699	365	282	215	167
Toeslagverlening					
Indexatie deelnemers per 1 januari	0,00%	0,00%	0,00%	1,80%	0,92%
Indexatie pensioengerechtigden en slapers	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	1,00%

	2011	2010	2009	2008	2007
Beleggingen					
Belegd vermogen voor risico pensioenfondsen	96.103	85.386	66.723	61.751	59.492
Return o.b.v. total return	10,9%	15,9%	9,0%	3,4%	-7,1%
Dekkingsgraad FTK	90,6%	94,4%	92,6%	86,5%	115,7%

Karakteristieken van het pensioenfonds

Algemeen

Inleiding

Stichting Pensioenfonds Invista, opgericht op 18 november 2004, is een ondernemingspensioenfonds verbonden aan INVISTA (Nederland) B.V. en de aan haar gelieerde ondernemingen als zijnde de werkgever.

Het pensioenfonds heeft de stichting als rechtsvorm en is statutair gevestigd te Kerkrade. Stichting Pensioenfonds Invista is ingeschreven bij de kamer van koophandel.

Overeenkomstig artikel 10 van de statuten wordt hierbij verslag uitgebracht over boekjaar 2011. De in het verslag vermelde bedragen zijn op basis van duizenden euro opgenomen, tenzij anders is aangegeven.

Doelstelling

De doelstelling van Stichting Pensioenfonds Invista is de belanghebbenden bij te staan in de geldelijke gevolgen van ouderdom, invaliditeit en overlijden door middel van het toekennen van (aanspraken) op pensioen. De Stichting tracht dit doel te bereiken door het, volgens de bij pensioenreglement vast te stellen regels, innen van geldelijke bijdragen van de werkgever en aangesloten ondernemingen (inclusief deelnemersbijdragen), deze gelden te beleggen en te beheren en daaruit, volgens de in het pensioenreglement vastgelegde regels, uitkeringen toe te kennen bij ouderdom, invaliditeit en overlijden. De uitkering van het ouderdomspensioen gaat in op de pensioendatum en is een aanvulling op de AOW- uitkering die vanaf 65 jaar door de overheid wordt uitbetaald. Daarnaast keert Stichting Pensioenfonds Invista nabestaandenpensioenen uit welke in geval van overlijden van de (gewezen) deelnemer aan diens nagelaten betrekkingen (partner en/of kinderen) worden uitgekeerd. Bij arbeidsongeschiktheid (80% of meer) van de deelnemer wordt de pensioenverzekering voortgezet.

Financiering

De financiering van de pensioenvoorziening vindt plaats door bijdragen van de werkgever en werknemers. De afspraken met betrekking tot de financiering en de uitvoering van de pensioenregeling zijn op 28 december 2011 (opnieuw) vastgelegd in de uitvoeringsovereenkomst tussen Stichting Pensioenfonds Invista en de werkgever. In verband met de ontoereikendheid van de herstelmaatregelen conform het door Stichting Pensioenfonds Invista op 17 juni 2009 definitief ingediende herstelplan, heeft Stichting Pensioenfonds Invista met de werkgever een additionele uitvoeringsovereenkomst gesloten voor eventuele additionele stortingen aan het pensioenfonds ultimo de jaren 2011, 2012 en 2013 ter grootte van maximaal € 2 miljoen per jaar (totaal bedrag maximaal € 6 miljoen), mocht de financiële positie van het pensioenfonds zulks op termijn noodzakelijk maken. Gelet op de financiële positie ultimo 2011 heeft de werkgever reeds € 2 miljoen gestort.

ABTN

Stichting Pensioenfonds Invista heeft een actuariële en bedrijfstechnische nota (ABTN) opgesteld waarin gemotiveerd is omschreven welk beleid wordt gevoerd om de doelstelling van het pensioenfonds te kunnen nakomen. In de ABTN (ook wel bedrijfsplan genoemd) wordt nader ingegaan op de organisatie van het pensioenfonds, de inhoud van de pensioenregeling, de financiële opzet (grondslagen en het beleidskader en sturingsmiddelen), hoofdlijnen van het interne beheersingssysteem en de opzet van de administratieve

organisatie en interne controle alsmede hoofdlijnen van de uitvoeringsovereenkomst. Stichting Pensioenfonds Invista heeft op 20 december 2011 de ABTN voor het laatst gewijzigd. Deze wijziging hield voornamelijk verband met het gewijzigde premiebeleid per 1 januari 2012 alsmede de gewijzigde actuariële grondslagen per 31-12-2011.

Statuten

De statuten van Stichting Pensioenfonds Invista zijn in 2011 herzien en door het bestuur vastgesteld op 6 december 2011. Bij notariële akte d.d. 15 december 2011 zijn de gewijzigde statuten formeel vastgesteld. De wijziging van de statuten hield verband met door De Nederlandsche Bank gemaakte opmerkingen d.d. 6 oktober 2011 inzake materiële toetsing van fondsdocumenten.

Bestuur

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Invista bestaat uit zes leden. Drie leden worden benoemd door de werkgever en drie leden worden gekozen door de deelnemers. De bestuursleden worden als zodanig niet bezoldigd. Voor een bestuurslid is een vacatievergoeding vastgesteld. Tijdens het verslagjaar is de samenstelling van het bestuur gewijzigd. De heer Dohmen (werkgeversbestuurslid, tevens voorzitter) heeft zijn bestuurslidmaatschap per 1 januari 2011 beëindigd. De heer Van de Plasse heeft hem opgevolgd. Daarnaast heeft mevrouw Wouters de rol van plaatsvervangend werkgeverslid, bij afwezigheid van mevrouw Kowalski, van de heer Van de Plasse overgenomen.

Beleggingscommissie

Het bestuur heeft een beleggingscommissie ingesteld, welke het bestuur informeert en adviseert over het gevoerde beleggingsbeleid. De beleggingscommissie houdt toezicht op de goede uitvoering van het (uitbestede) vermogensbeheer en houdt de performance van de vermogensbeheerder nauwlettend in de gaten. De beleggingscommissie rapporteert haar bevindingen aan het bestuur.

Auditcommissie

Het bestuur heeft een auditcommissie ingesteld, welke in principe jaarlijks bij de uitvoeringsorganisatie AZL N.V. een audit zal houden ter controle van de beheers- en controlemaatregelen, processen en procedures van AZL N.V. Daarnaast zal de auditcommissie regelmatig een audit houden bij de overige externe adviseurs. Op 18 oktober 2011 heeft ten kantore van AZL N.V. zowel de jaarlijkse audit bij AZL N.V. plaatsgevonden, alsmede een audit bij ING Investment Management en Nationale Nederlanden.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur heeft in 2008 een Verantwoordingsorgaan ingesteld, bestaande uit: één afgevaardigde namens de werkgever, één afgevaardigde namens de deelnemers en één afgevaardigde namens de gepensioneerden.

De belangrijkste taken zijn het toetsen van het door het bestuur gevoerde beleid en het geven van gevraagde en ongevraagde adviezen. Een en ander is uitgewerkt in het Reglement Verantwoordingsorgaan. De leden van het Verantwoordingsorgaan worden als zodanig niet bezoldigd. Gedurende het verslagjaar is de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan ongewijzigd gebleven.

Intern toezicht

In 2008 heeft het bestuur besloten het intern toezicht door middel van de instelling van een visitatiecommissie in te richten. De visitatiecommissie bestaat uit drie onafhankelijke, externe personen die verder geen banden met het bestuur van het pensioenfonds hebben. In 2009 is het bestuur tot de selectie van de leden van de visitatiecommissie overgegaan. De visitatiecommissie is ten minste belast met de beoordeling van de beleids- en bestuursprocedures en –processen, de checks and balances, de wijze waarop de uitvoering van de regeling wordt bestuurd en aangestuurd en de wijze waarop door het bestuur wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn. Deze beoordeling vindt minimaal eens in de drie jaar plaats. Een en ander is uitgewerkt in het Reglement Visitatiecommissie. Vorig boekjaar heeft de eerste visitatie door de visitatiecommissie plaatsgevonden. Het bestuur heeft in het jaarverslag 2010 een samenvatting van de aanbevelingen van de Visitatiecommissie opgenomen alsmede een terugkoppeling gegeven omtrent de opvolging van deze aanbevelingen.

Compliance Officer

De compliance officer is belast met het toezicht op de naleving van de gedragscode door aan de gedragscode verbonden personen, waaronder de bestuursleden. Het gaat dan met name om de bepalingen in de gedragscode met betrekking tot het aanvaarden van relatiegeschenken, giften, uitnodigingen, nevenfuncties, het deelnemen in andere instellingen/zakelijke relaties etc. Daarnaast adviseert de compliance officer over de uitleg en toepassingen van bepalingen zoals die zijn opgenomen in de gedragscode.

Gedurende het verslagjaar heeft mevrouw E. Thieme, Manager Risk & Compliance bij AZL N.V., de functie van compliance officer van de heer L. Hamers overgenomen.

In het verslagjaar zijn door de compliance officer ten aanzien van de naleving van de gedragscode geen bijzonderheden gemeld.

Deelnemersraad

Gezien de omvang van het pensioenfonds is er geen deelnemersraad ingesteld.

Uitvoeringsorganisaties

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Invista heeft de dagelijkse uitvoering van de werkzaamheden uitbesteed aan diverse uitvoeringsorganisaties. Deze werkzaamheden betreffen vermogensbeheer, financiële administratie, pensioenadministratie en bestuursondersteuning. Uitgangspunt is dat het bestuur, conform de eisen van de Pensioenwet, verantwoordelijk blijft voor de juiste uitvoering van de uitbesteede taken. Monitoring van de uitbesteede taken geschiedt op basis van de afgesloten SLA's.

De financiële administratie, pensioenadministratie, jaarverslaglegging en de bestuursondersteuning worden uitgevoerd door AZL N.V. te Heerlen. Om aan de behoefte van het bestuur aan zekerheid en daarmee kwaliteitsgaranties tegemoet te komen heeft AZL er enkele jaren geleden voor gekozen om gecertificeerd te worden volgens de richtlijnen van SAS70. Inmiddels bestaat SAS70 niet meer en is dit per 15 juni 2011 vervangen door de ISAE3402-rapportage. Belangrijke verschillen tussen beiden rapportages zijn de vereiste verklaring van het management in de ISAE3402-rapportage de zogenaamde management assertion. En daarnaast het uitvoeren van risicoanalyses. Tevens heeft AZL voor 2011 een ISAE3402 type II-rapportage afgegeven en geeft de directie wederom een In Control Statement af. De ISAE3402 type II-rapportage van AZL N.V. is door de auditcommissie opgevraagd en geëvalueerd.

Daarnaast wordt het bestuur van het pensioenfonds actuariael geadviseerd door Hewitt Associates B.V. te Rotterdam. De vermogenbeheerder is ING Investment Management te Den Haag. Ook ING Investment Management verstrekt ISAE3402-rapportages.

Juridische ondersteuning

Stichting Pensioenfonds Invista wordt juridisch bijgestaan door mr. K. Guldemon, advocatenkantoor Guldemon Advocaten te Amsterdam.

Bestuursverslag

Algemene ontwikkelingen

Contouren van een nieuw pensioenstelsel

Het pensioenakkoord dat de centrale organisaties van werkgevers en werknemers in juni 2010 met elkaar hadden gesloten, heeft in het gehele verslagjaar de gemoederen flink bezig gehouden. Centraal stond daarin het achterbanoverleg bij het FNV. Sociale partners slaagden er uiteindelijk in om het kabinet aan de voorstellen voor een nieuw pensioenstelsel te binden. Een en ander in de vorm van een zogenaamd Uitwerkingsmemorandum.

Vervolgens wist minister Kamp van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) te bereiken dat zich in de Tweede Kamer een meerderheid aftekent die bereid is om het akkoord op hoofdlijnen te steunen. Daarvoor moest hij wel enkele toezeggingen doen en was het zinvol om het akkoord op onderdelen nader te verduidelijken.

Op zijn eigen beleidsterrein, de Algemene Ouderdomswet, zegde hij toe om de overgang naar een hogere pensioenleeftijd voor de lagere inkomens te versoepelen. Daarnaast mogen onder meer de rekeningen uit de bestaande levensloopregelingen en de nieuwe vitaliteitsregeling voor vervroegde pensionering worden aangewend. Wat betreft het aanvullende pensioenstelsel wil hij bereiken dat in een reëel pensioencontract een zodanige prudente financiering van de pensioenaanspraken plaatsvindt dat de rekening niet naar de huidige jongeren, de toekomstige generaties van pensioengerechtigden, wordt doorgeschoven. Voorts is de beoogde premiestabiliteit nader toegelicht. Tenslotte heeft de bewindsman reeds enig inzicht gegeven in de berekening van het vereist eigen vermogen, onder het duurder wordende regime van nominale pensioencontracten.

In betrekkelijke stilte vinden thans enige onderzoeken plaats als voorbereiding op een wijziging van de Pensioenwet en daarbinnen van het financieel toetsingskader. Van groot belang is dat het nieuwe stelsel de toets van de Europese en supranationale regelgeving kan doorstaan, met inbegrip van het collectief of individueel invaren van de pensioenrechten die onder het huidige, nominale contract zijn opgebouwd.

De besturen van de pensioenfondsen hebben zich in het verslagjaar over het algemeen laten informeren over de contouren van het reële pensioencontract en de informatie zoveel als mogelijk geanalyseerd. In dit verband is geconstateerd dat op belangrijke onderdelen van het reële contract nog nadere uitwerkingen worden gemist. De daadwerkelijke wetgeving wordt overigens eerst in het begin van 2013 verwacht. Niet alleen zal deze wetgeving moeten worden afgewacht, de besturen zullen tevens de uitkomsten moeten afwachten van het arbeidsvoorwaardenoverleg tussen de decentrale organisaties van werkgever(s) en werknemers in hun bedrijfssector of onderneming. Daarbij doet zich het vraagstuk voor hoe cao-partijen en fondsbesturen nu en in het kader van het reële pensioencontract aankijken tegen hun toekomstige onderlinge taak- en verantwoordelijkheidsverdeling.

Voor zover werkzaamheden zijn uitbesteed, hebben de meeste fondsbesturen reeds contact met hun contractspartijen, zoals de pensioenadministrateur en vermogensbeheerders, opgenomen om zich op de hoogte te stellen van hun voorbereidingen en opvattingen.

Naar verwachting zal ook het komende boekjaar een jaar worden van verdergaande oriëntatie omtrent de fondsspecifieke betekenis van een keuze voor handhaving van het nominale contract dan wel invoering van een reëel pensioencontract. Zoals gezegd, wordt een belangrijk onderdeel daarvan gevormd door de beslissing of de oude pensioenaanspraken en ingegane pensioenen kunnen worden ingevaren in het nieuwe contract. Zonder deze operatie zouden de effecten van het nieuwe stelsel gering zijn en duurt het nog vele jaren voordat de beoogde doelen worden bereikt.

Tenslotte zal de communicatie naar alle belanghebbenden alvast kunnen worden opgepakt. Dit mede omdat de maatschappelijke onrust over de toekomstbestendigheid van het pensioenstelsel voorlopig onverminderd groot blijft. In dit verband is het niet onlogisch dat in toenemende mate aandacht wordt gevraagd voor de positie en de belangen van de jongere deelnemers aan de collectieve pensioenregelingen.

Ingang van AOW-pensioen naar de verjaardag

Uitgangspunt van het pensioenakkoord is onder meer een integrale benadering in de AOW en de aanvullende pensioenregelingen van de pensioenleeftijd, flexibilisering van de pensioeningangsdatum en de stijging van de levensverwachting. Echter, in tegenspraak hiermee, kwam het kabinet in het verslagjaar met een andere ingangsdatum van het AOW-pensioen, te weten de dag waarop de 65-jarige leeftijd wordt bereikt. In de desbetreffende wetswijziging werd het aanvullende pensioenterrein ongemoeid gelaten. Vastgesteld moet worden dat het door de betreffende maatregel veroorzaakte 'AOW'-gat niet tot de verantwoordelijkheid van de pensioenfondsen kan worden gerekend en dat buiten hen om naar eventuele compenserende maatregelen moet worden gezocht.

Financieel crisisplan

De krediet-, schulden- of eurocrisis heeft de besturen van de meeste pensioenfondsen genoodzaakt tot het opstellen van herstelplannen. Dit proces, alsmede de maandelijkse monitoring van de financiële situatie en de jaarlijkse evaluatie van de plannen, hebben de Nederlandsche Bank (DNB) ertoe gebracht om de besturen op grond van een beleidsregel te verplichten een financieel crisisplan op te stellen. Deze verplichting is, zonder nadere wetgeving, opgelegd op grond van het bestaande voorschrift van het voeren van een beheerste en integere bedrijfsvoering.

Alle fondsen dienen uiterlijk 1 mei 2012 over een dergelijk plan te beschikken. De bedoeling is dat de fondsbesturen beter op een crisis zijn voorbereid dan op de huidige. Daarom moet vooraf op fondsniveau worden gedefinieerd wanneer sprake is van een crisissituatie en op welke wijze en met welke maatregelen deze crisis zal worden bestreden. Stichting Pensioenfonds Invista heeft op 18 april 2012 het crisisplan vastgesteld en ingediend bij DNB.

De lopende herstelplannen

Ondertussen bleef ook in het onderhavige verslagjaar het herstel van de financiële situatie van de pensioenfondsen, langs de uitgezette herstelpaden en in het beoogde tempo, van de besturen alle aandacht vragen. De lage stand van de rente en de volatiliteit van de financiële markten van aandelen en obligaties, aangewakkerd door rapportages over de gedaalde kredietwaardigheid van overheden en particuliere bedrijven, dwongen tot grote alertheid. In dit verband wordt het bestaande wettelijke toezichtkader als knellend ervaren en niet langer toegeschreven op de realiteit. Tevens moet echter worden vastgesteld dat het bestaande, wettelijke regime voor DNB weinig mogelijkheden biedt voor afwijkingen.

In het verslagjaar heeft DNB desondanks getoond oog te hebben voor de positie van de pensioenfondsen. Zo is bijvoorbeeld het premiebeleid tijdens herstel nader gedefinieerd en werd toegestaan dat de premies in 2011 niet behoeftden bij te dragen aan het herstel. De eis van kostendekkendheid stond niet ter discussie.

Voorts heeft de toezichthouder in het kader van de op te leveren evaluaties van de herstelplannen besloten een correctie toe te passen op de rentetermijnstructuur ultimo december 2011 en de voorgenomen kortingen in percentage te maximeren. De evaluaties dienen te worden gebaseerd op de gemiddelde rente over het laatste kwartaal van 2011, terwijl de aan te kondigen, noodzakelijke kortingen mogen worden beperkt tot maximaal 7%. Hoewel deze maatregelen een aantal pensioenfondsen uit de acute problemen helpen, blijft in de pensioensector de opvatting overheersen dat grote behoefte bestaat aan meer structurele maatregelen. Voorts wordt om een soepeler opstelling door DNB gevraagd in de aanloopjaren naar de invoering van de reële pensioencontracten.

Voor het overige wordt verwezen naar het hoofdstuk in dit jaarverslag over de fondsspecifieke financiële situatie.

Alternatieve bestuursmodellen en het initiatiefwetsvoorstel Koser Kaya/Blok

Tegelijk met het pensioenstelsel dat de inhoud en materiële uitkomst van de pensioentoezegging raakt, heeft het kabinet in het verslagjaar de governance van pensioenfondsen ter discussie gesteld.

Minister Kamp publiceerde een voorontwerp van wet, waarin voor de paritair samengestelde fondsbesturen alternatieve modellen worden voorgesteld. Met deze alternatieven wil de bewindsman in de eerste plaats bereiken dat de deskundigheid van fondsbesturen wordt vergroot. Daarnaast wil hij dat de fondsorganen een juistere afspiegeling gaan vertonen van de samenstelling van het

deelnemersbestand en dat rekening wordt gehouden met de mate waarin door welke belanghebbende doelgroepen risico's worden gedragen. In dit verband zal de naleving van de aanbevelingen van het Convenant Bevordering Diversiteit Pensioenfondsen van december 2010 met minder vrijblijvendheid worden omgeven. In de jaarverslagen zal over de inspanningen op dit terrein voortaan verantwoording moeten worden afgelegd. Voorts wil de minister het interne toezicht versterken en moet een efficiëntere organisatie worden bereikt door stroomlijning van de bestaande taken van de verschillende fondsorganen.

Over het voorontwerp heeft de bewindsman in het onderhavige verslagjaar een consultatieronde ingelast. Sociale partners, de Pensioenfederatie en DNB hebben van deze gelegenheid gebruik gemaakt en op zijn voorstellen gereageerd. Naar verwachting zal het wetsvoorstel in het eerste kwartaal van 2012 bij de Tweede Kamer worden ingediend. Uit de intenties van de minister moet worden afgeleid dat hij het wetsvoorstel separaat van de grote pensioenstelselherziening wil afhandelen. Dit ondanks het feit dat er zeker verbanden met het pensioenakkoord en de introductie van reële pensioencontracten kunnen worden gelegd. Inmiddels is het kabinet-Rutte demissionair geworden.

Een andere, inhoudelijke verbinding kan worden gemaakt met het initiatiefwetsvoorstel van de Tweede Kamerleden Koser Kaya (D66) en Blok (VVD). Naar verwachting wordt de Eerste Kamerbehandeling van hun voorstel, dat zich beperkt tot vergroting van de specifieke medezeggenschap van gepensioneerden, binnenkort afgerond. Waarschijnlijk wordt de feitelijke inwerkingtreding die nog niet geregeld is, niet zonder de parlementaire behandeling van het hiervoor genoemde wetsvoorstel van minister Kamp beoordeeld.

Vergunningen voor PPI's

In het verslagjaar kwamen de vergunningen van DNB af met betrekking tot de oprichting van premiepensioeninstellingen (PPI's). Hiermee wordt deze nieuwe uitvoeringsvorm –voorlopig alleen ten behoeve van beschikbare premieregelingen– steeds meer werkelijkheid. Hoewel primair bedoeld als antwoord op de grensoverschrijdende concurrentie binnen de Europese Unie tussen pensioenuitvoeringsorganisaties, richten de Nederlandse PPI's zich nog voornamelijk op de binnenlandse markt. De PPI speelt in op de waarneembare trend –niet in de laatste plaats vanwege het pensioenakkoord– om loongerelateerde pensioensystemen te wijzigen in beschikbare premieregelingen, die de risico's veel meer bij de deelnemers en gepensioneerden neerleggen.

Wijzigingen in de Pensioenwet

In het verslagjaar is de Pensioenwet gewijzigd en zijn enkele knelpunten van merendeels technische aard aangepakt. Zo zijn de wettelijke belemmeringen weggehaald voor het behoud van partnerpensioen op risicobasis in geval van een baanwisseling. Verder wordt op korte termijn het kapitaalcontract tussen pensioenfondsen en hun herverzekeraars afgeschaft. Voor Stichting Pensioenfonds Invista impliceert dit dat het bestaande kapitaalcontract, welk per 31 december 2012 afloopt, nog slechts eenmaal verlengd mag worden tot maximaal 31 december 2016. Tenslotte wijzigde Staatssecretaris Weekers van Financiën de fiscale wetgeving zodanig, dat vervroegde pensionering vanaf de 60-jarige leeftijd mag worden gecombineerd met het verrichten van arbeid.

Toezichtontwikkelingen

Met betrekking tot het toezicht vallen in het verslagjaar geen nieuwe toezichtontwikkelingen te melden, anders dan die welke reeds waren gepubliceerd in het speerpuntenoverzicht 2010-2014. DNB herinnert de fondsbesturen voortdurend aan de onderzoeksrapporten en aanbevelingen van de Commissie Frijns. Met name wijst de prudentieel toezichthouder op de noodzaak van het vergroten van het inzicht in de beleggingen, het beleggingsproces en het ontwikkelen van een beter risicomanagement.

De AFM publiceerde in het verslag de resultaten van een specifiek onderzoek naar de inzichtelijkheid in en transparantie van de uitvoeringskosten van pensioenfondsen, waaronder de kosten van het vermogensbeheer. Voorts vroeg de gedragstoezichthouder aandacht voor de kwaliteit van de administratie, met name voor de juistheid en volledigheid van de uniforme pensioenoverzichten (UPO's).

Beide toezichthouders hebben als schot voor de boeg aangekondigd stevig toezicht te gaan houden op de nakoming van de verplichtingen onder het regime van reële pensioencontracten. Zij verlangen in dit kader heldere normen voor de financiële opzet en de communicatie over risico's.

Goed pensioenfondsbestuur

Naleving Principes voor Goed Pensioenfondsbestuur

Stichting Pensioenfonds Invista dient zorg te dragen voor de waarborging van goed pensioenfondsbestuur. Dit volgt uit de principes voor pension fund governance (PFG) van de Stichting van de Arbeid, die per 1 januari 2007 zijn verankerd in de Pensioenwet. Deze principes betreffen de onder meer zorgvuldig bestuur, transparante en open communicatie, deskundigheid en functioneren van het bestuur, verantwoording en intern toezicht. Het bestuur streeft ernaar om deze principes na te leven.

Het beleid van Stichting Pensioenfonds Invista is gericht op een integere bedrijfsvoering. Deze verantwoordelijkheid is vastgelegd in artikel 143 van de Pensioenwet. Dit houdt onder meer in het beheersen van bedrijfsprocessen en -risico's, integriteit, soliditeit van het pensioenfonds en het beheersen van de financiële positie over de langere termijn door periodieke opmaak van een continuïteitsanalyse (eenmaal per drie jaar).

Intern toezicht en Verantwoordingsorgaan

Het bestuur van Stichting Pensioenfonds Invista besteedt conform de Pensioenwet en de daarin opgenomen eisen voor goed pensioenfondsbestuur veel aandacht aan de opzet en inrichting van de organisatie, inclusief de interne beheersing. Reglementair is bepaald hoe het bestuur omgaat met de rol als bestuur en invulling geeft aan begrippen als goed bestuur, verantwoording en intern toezicht.

Naar aanleiding van de principes voor goed pensioenfonds bestuur heeft het bestuur met ingang van 2008 een verantwoordingsorgaan (VO) ingesteld. Het Verantwoordingsorgaan bestaat uit: één afgevaardigde namens de werkgever, één afgevaardigde namens de deelnemers en één afgevaardigde namens de gepensioneerden. De belangrijkste taken zijn het toetsen van het door het bestuur gevoerde beleid en het geven van gevraagde en ongevraagde adviezen. Een en ander is uitgewerkt in het Reglement Verantwoordingsorgaan. De leden van het Verantwoordingsorgaan worden als zodanig niet bezoldigd. Gedurende het verslagjaar is de samenstelling van het Verantwoordingsorgaan ongewijzigd gebleven.

Op 16 november 2011 heeft er een gezamenlijke vergadering tussen het bestuur en het Verantwoordingsorgaan plaatsgevonden.

Tijdens deze vergadering zijn onder ander de navolgende zaken aan de orde geweest:

- financiële positie van het pensioenfonds, huidige dekkingsgraad versus herstelplan;
- bespreking jaarwerkprocedure 2010 en planning jaarverslag 2011;
- stand van zaken Claim DuPont;
- deskundigheidsbevordering van het bestuur; en
- toekomstvisie pensioenfonds.

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan het Verantwoordingsorgaan. In dit verslagjaar wordt separaat verslag gedaan van de bevindingen van het Verantwoordingsorgaan ten aanzien van het door het bestuur in 2011 gevoerde beleid. Het oordeel van het Verantwoordingsorgaan is verderop in dit jaarverslag opgenomen.

In het kader van goed pensioenfondsbestuur dient het bestuur voorts zorg te dragen voor intern toezicht. Het bestuur heeft in 2008 besloten het interne toezicht in te vullen door middel van een visitatiecommissie, die minimaal eens in de drie jaar de beleids- en bestuursprocedures en –processen, de checks and balances, de wijze waarop de uitvoering van de regeling wordt bestuurd en aangestuurd en de wijze waarop wordt omgegaan met de risico's op de langere termijn beoordeelt. Tot de selectie van de leden van de

visitatiecommissie is het bestuur in 2009 overgaan. Vorig boekjaar heeft de eerste visitatie door de visitatiecommissie plaatsgevonden. Het bestuur heeft in het jaarverslag 2010 een samenvatting van de aanbevelingen van de Visitatiecommissie opgenomen alsmede een terugkoppeling gegeven omtrent de opvolging van deze aanbevelingen.

Compliance Officer

In het verslagjaar zijn door de compliance officer geen bijzonderheden gemeld.

Zelfevaluatie bestuur

Overeenkomstig de principes voor goed pensioenfondsbestuur heeft het bestuur in artikel 6 lid 21 van de Statuten een procedure opgenomen teneinde zijn eigen functioneren, zowel van het bestuur als geheel als van de individuele bestuursleden periodiek te evalueren. Deze zelfevaluatie heeft in het verslagjaar op collectief niveau plaatsgevonden tijdens de jaarlijkse tweedaagse cursus op 17 november 2011.

Deskundigheidsbevordering

Het bestuur besteedt veel aandacht aan deskundigheidsbevordering van zowel het bestuur als de leden van het Verantwoordingsorgaan. Het bestuur heeft gedurende het verslagjaar een herzien deskundigheidsplan opgesteld in verband met de per 1 januari 2011 in werking getreden Beleidsregel Deskundigheid van de AFM en DNB alsmede de 'Aanbevelingen deskundig en competent pensioenfondsbestuur' van de Pensioenfederatie. Verder heeft het bestuur, naast enkele individuele cursussen van bestuursleden, als collectief de jaarlijkse tweedaagse SPO-cursus op 17 en 18 november 2011 gehouden. Gedurende 2012 zal het bestuur verder aandacht besteden aan de deskundigheidsbevordering door middel van diverse vervolgcursussen, seminars en bijeenkomsten. Daarnaast zal het bestuur het opleidingsplan actualiseren.

Naleving wet- en regelgeving

Overtredingen van wet- en regelgeving zijn het bestuur van Stichting Pensioenfonds Invista niet bekend.

In 2011 zijn aan Stichting Pensioenfonds Invista geen dwangsommen of boetes opgelegd.

Er zijn door DNB aan Stichting Pensioenfonds Invista in het verslagjaar geen aanwijzingen gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is de bevoegdheidsuitoefening van organen van het pensioenfonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

In 2011 heeft DNB in het kader van het materiële toezicht een aantal opmerkingen gemaakt ten aanzien van de statuten, de uitvoeringsovereenkomst en het pensioenreglement. Dit is voor het bestuur aanleiding geweest om zowel de statuten als de uitvoeringsovereenkomst in 2011 te herzien. Het pensioenreglement zal begin 2012 conform de gemaakte opmerkingen worden aangepast.

Gedragscodes

Jaarlijks wordt door de bestuursleden bevestigd dat zij de gedragscode nageleefd hebben. Ook dit jaar heeft dit plaatsgevonden.

Uitbesteding

Het bestuur voert regelmatig overleg met de uitvoeringsorganisaties over de dienstlevering overeenkomstig de service level agreement. De auditcommissie heeft in 2011 de door AZL N.V. afgegeven ISAE3402 type II-rapportage beoordeeld. Op basis hiervan zijn geen bijzonderheden geconstateerd.

Uitvoeringskosten

In november 2011 heeft de Pensioenfederatie de Aanbevelingen uitvoeringskosten gepresenteerd. Hierin worden de pensioenfondsen opgeroepen om de kosten van het pensioenbeheer, vermogensbeheer en transactiekosten te publiceren. Deze kosten moeten naar de mening van de Pensioenfederatie volledig bekend zijn binnen het pensioenfonds en beschikbaar zijn voor deelnemers.

De aanbevelingen luiden als volgt:

- Rapporteer de kosten van pensioenbeheer in euro per deelnemer.
- Rapporteer de kosten van het vermogensbeheer in % van het gemiddeld belegd vermogen.
- Rapporteer separaat (eventueel geschatte) transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen.

Het fonds deelt de mening van de Pensioenfederatie en wenst volledige transparantie te realiseren ten aanzien van deze kosten. Dit gaat dus verder dan alleen de direct in de jaarrekening te verantwoorden kosten. Het transparant maken van alle kosten en mogelijk afzetten tegen een benchmark is daarbij een middel om de kosten verder te beheersen. Met onderstaand overzicht geeft het fonds gevolg aan de aanbevelingen van de Pensioenfederatie.

Kostenoverzicht

	2011
Pensioenbeheer ¹⁾	
Kosten in euro per deelnemer	1.914
Vermogensbeheer ²⁾	
Kosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	0,11%
Transactiekosten in % van het gemiddeld belegd vermogen	Niet beschikbaar

Communicatie

In het boekjaar is veel aandacht besteed aan communicatie. Het bestuur heeft, mede in verband met de ontstane maatschappelijke onrust rondom de financiële positie van pensioenfondsen en de eventueel daaruit voortvloeiende kortingsmaatregelen, tijdens de deelnemersvergadering d.d. 16 november 2011 een uitgebreide presentatie aan de aanwezige deelnemers gegeven omtrent de financiële positie van het pensioenfonds op dat moment alsmede de eventueel te nemen maatregelen indien de financiële positie ultimo 2011 ontoereikend blijkt te zijn conform het herstelplan. Deze presentatie is eveneens via de website van het pensioenfonds aan alle deelnemers beschikbaar gesteld. Daarnaast heeft het bestuur de deelnemers via de website van het pensioenfonds regelmatig op de hoogte gesteld omtrent de ontwikkeling van de dekkingsgraad op kwartaalbasis.

1) Kosten van het pensioenbeheer bestaan uit de kosten van uitbesteding, bestuurskosten en de kosten van toezicht. De totale kosten bedragen € 559.000,-. Om de kosten per deelnemer te berekenen is conform de aanbeveling van de Pensioenfederatie het aantal deelnemers gedefinieerd als de som van het aantal actieve deelnemers en pensioengerechtigden. Gewezen deelnemers tellen dus niet mee. Dit in tegenstelling tot de methode 'normdeelnemer' waarbij elk type deelnemer een weging krijgt in het totale aantal deelnemers. Een pensioengerechtigde en gewezen deelnemer kosten immers minder dan een actieve deelnemer.

2) Kosten van het vermogensbeheer kunnen in twee categorieën worden onderscheiden. De eerste categorie betreft de kosten zoals die in de jaarrekening zijn verwerkt. Daaronder vallen de beheervergoeding van de vermogensbeheerder(s) en overige beheervergoedingen. Dit betreft een bedrag van € 199.000,-. De tweede categorie betreft kosten die rechtstreeks ten laste van het beleggingsrendement zijn gebracht. Deze kosten zijn dus niet inbegrepen in de kosten van de vermogensbeheerder(s) zoals opgenomen in de jaarrekening en zijn thans nog niet apart beschikbaar. De Pensioenfederatie vult op basis van de ervaringen en ontwikkelingen in 2012-2013 deze doelstelling op het gebied van transparantie nader in.

Het bestuur heeft de deelnemers van het pensioenfonds begin 2012 verder door middel van een brief geïnformeerd omtrent de financiële positie ultimo 2011. Hieruit bleek dat de dekkingsgraad ultimo 2011 niet meer in lijn lag met het herstelpad zoals opgenomen in het herstelpad. Met oog hierop heeft het pensioenfonds de werkgever reeds op 2 december 2011 verzocht om, conform de additionele uitvoeringsovereenkomst d.d. 17 maart 2009, een additionele storting te verrichten ter grootte van € 2 miljoen. Betaling hiervan heeft op 21 december 2011 plaatsgevonden. Ondanks deze additionele storting, bleef de dekkingsgraad ultimo 2011 evenwel achter op het herstelpad. Het bestuur heeft op 8 februari 2012 dan ook als aanvullende herstelmaatregel een voorgenomen besluit tot korting van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen per 1 april 2013 genomen van 1,1%, mocht de financiële positie van het pensioenfonds ultimo 2012 wederom ontoereikend blijken. Het bestuur zal gedurende 2012 in overleg treden met de werkgever om de mogelijkheden ten aanzien van het verrichten van een eventuele extra storting te bespreken.

Bestuursvergaderingen

Het bestuur van het pensioenfonds Invista heeft het afgelopen jaar zes maal vergaderd. De belangrijkste onderwerpen waren de jaarstukken 2010, de financiële positie van het fonds gedurende het verslagjaar (op basis van het op 1 januari 2006 in werking getreden Financieel Toetsingskader) en ontwikkeling van de dekkingsgraad, het herstelpad en evaluatie daarvan, het beleggingsbeleid, de gewijzigde bestuurssamenstelling per 1 januari 2011, de gewijzigde statuten, de gewijzigde uitvoeringsovereenkomst, het herziene deskundigheidsplan, vaststelling functieprofielen nieuwe bestuursleden, de voorbereiding van de deelnemersvergadering d.d. 16 november 2011, opstelling van het integriteitsplan, de overgang naar herziene sterftegrondslagen en de claim DuPont. Gedurende het verslagjaar is het effect van de beurscrisis op de beleggingen en de dekkingsgraad maandelijks gemonitord.

Deelnemersvergadering

Op 16 november 2011 heeft de algemene deelnemersvergadering plaatsgevonden op de locatie Kerkrade. Het bestuur gaf hierbij een toelichting op de gebeurtenissen in het vorige verslagjaar, alsmede haar visie op de toekomstige ontwikkelingen. Belangrijke aandachtspunten hierbij waren:

- Verslag over de gebeurtenissen in het boekjaar 2010;
- De ontwikkeling van de financiële positie en dekkingsgraad per ultimo oktober 2011;
- Herstelpad en evaluatie herstelpad;
- Communicatie ontwikkeling financiële positie aan deelnemers;
- De gewijzigde bestuurssamenstelling in 2011;
- De toeslagverlening per 1 januari 2011;
- De verwachte ontwikkelingen 2012;
- Ontwikkelingen ten aanzien van de claim DuPont; en
- Nieuwe aankomende wet- en regelgeving.

Claim DuPont

Ten aanzien van de rechtszaak tegen Stichting Pensioenfonds DuPont kan gemeld worden dat Stichting Pensioenfonds DuPont op 4 februari 2010 in hoger beroep is gegaan tegen de uitspraak van de Rechtbank Dordrecht d.d. 11 november 2009. Stichting Pensioenfonds DuPont is door de Rechtbank Dordrecht destijds veroordeeld tot het betalen van het gevorderde bedrag ter financiering van het aanvullend vroegpensioen (ad € 1.776.200,-) alsmede de wettelijke rente hierover en de proceskosten. Het hoger beroep is momenteel nog lopende. Naar verwachting zal het Gerechtshof medio 2012 een uitspraak doen in deze zaak.

Pensioenparagraaf

Kenmerken regeling

In het boekjaar zijn er een aantal wijzigingen in de bestaande regeling aangebracht in overeenstemming met de Pensioenwet. Deze wijzigingen hebben evenwel geen invloed op de pensioenaanspraken welke hieruit voortvloeien. De kenmerken van de pensioenregelingen geldend per 1 januari 2006 zijn op hoofdlijnen als volgt:

Pensioenreglement A

Pensioenreglement A is van toepassing op werknemers van de vestigingen Dordrecht en Rozenburg die deelnemer waren aan de vorige regeling, en zowel op 31 december 2005 als op 1 januari 2006 in dienst waren, alsmede op werknemers die op of na 1 januari 2006 werkzaam zijn bij de vestiging Kerkrade. Deze regeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling. Deze pensioenregeling wordt op grond van de Pensioenwet gekarakteriseerd als een uitkeringsovereenkomst.

Pensioengevend salaris: Het pensioengevend salaris is gelijk aan 13,96 maal het bruto maandsalaris van de deelnemer, inclusief de ploegentoeslag en exclusief de afbouwtoeslag.

Franchise: De franchise bedraagt (1 januari 2011) € 14.145,- en wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met de gemiddelde (CAO-) loonstijging bij alle vestigingen van INVISTA (Nederland) B.V. De franchise zal in enig jaar niet minder bedragen dan de minimaal fiscaal toegestane franchise.

Pensioengrondslag: De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. Bij een verlaging van de pensioengrondslag blijven de reeds opgebouwde pensioenaanspraken behouden.

Toetredingsleeftijd: De toetredingsleeftijd is 21 jaar.

Ouderdomspensioen: Het ouderdomspensioen is gelijk aan de som van de jaarlijks opgebouwde pensioenaanspraken. Het in enig jaar op te bouwen ouderdomspensioen bedraagt 2% van de voor dat jaar vastgestelde pensioengrondslag. Het ouderdomspensioen wordt vanaf de ingangsdatum levenslang uitgekeerd.

Partnerpensioen: Het partnerpensioen is gelijk aan 70% van het ouderdomspensioen. Het partnerpensioen wordt op opbouwbasis verzekerd voor de partner met wie de (gewezen) deelnemer, uiterlijk op de ingangsdatum van het ouderdomspensioen is gehuwd, dan wel een geregistreerd partnerschap is aangegaan in de zin van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, dan wel ongehuwd samenwoont op basis van een notarieel verleden samenlevingsovereenkomst. Voor de wijze van vaststelling van het partnerpensioen wordt geen onderscheid gemaakt tussen genoemde drie categorieën partners. Bij echtscheiding, ontbinding na scheiding van tafel en bed, ontbinding van het geregistreerd partnerschap, dan wel ontbinding van het samenlevingscontract, heeft de ex-partner recht op bijzonder partnerpensioen.

Wezenpensioen: Het wezenpensioen is gelijk aan:

- 20% van het ouderdomspensioen, indien er een wees is;
- 35% van het ouderdomspensioen, indien er twee wezen zijn;
- 45% van het ouderdomspensioen, indien er drie of meer wezen zijn.

Indien er meerdere wezen zijn, wordt het wezenpensioen evenredig verdeeld over alle wezen. Voor volle wezen wordt het wezenpensioen verdubbeld.

Part-time medewerkers: Voor part-time medewerkers wordt een pensioen opgebouwd naar rato van het percentage dat de medewerker werkzaam is.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid: De deelnemer die recht heeft op een uitkering krachtens de WAO of de WIA komt in aanmerking voor premievrije voortzetting van de pensioenopbouw indien en zolang zijn arbeidsongeschiktheid meer bedraagt dan 80%.

Toeslagverlening: Indien en voor zover de financiële middelen van het fonds dit toelaten worden er jaarlijks per 1 januari toeslagen verleend op de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Bij de toeslagverlening wordt onderscheid gemaakt tussen actieve deelnemers en inactieven (pensioengerechtigden en gewezen deelnemers).

De toeslagverlening van degenen die voorafgaand aan het tijdstip van toeslagverlening actief deelnemer waren, vindt maximaal plaats met de gemiddelde CAO -loonstijging bij INVISTA (Nederland) B.V. over de periode januari-januari van het afgelopen kalenderjaar. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre de pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is een reserve gevormd.

De toeslagverlening van degenen die voorafgaand aan het tijdstip van toeslagverlening inactief waren, vindt maximaal plaats met de stijging van de afgeleide consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens, zoals vastgesteld door het CBS, over de verstreken periode oktober-oktober van het afgelopen kalenderjaar. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre de pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Er wordt voor deze voorwaardelijke toeslagverlening geen reserve gevormd en er wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Flexibilisering: De (gewezen) deelnemers hebben op de pensioendatum de volgende flexibele keuzemogelijkheden:

- Uitruil van ouderdomspensioen en partnerpensioen onderling;
- Vervroegde uitkering van het ouderdomspensioen en wel tussen de 60-jarige en 65-jarige leeftijd;
- Uitruil van een deel van het ouderdomspensioen in een AOW-overbruggingspensioen in geval van vervroegde uitkering van het ouderdomspensioen;
- Deeltijdpensioenering in combinatie met vervroegde uitkering van het ouderdomspensioen;
- Variabele uitkering van het ouderdomspensioen.

Bij gebruikmaking van de flexibiliseringsmogelijkheden worden de opgebouwde pensioenaanspraken aangepast op basis van door het fonds vastgestelde tabellen. Deze tabellen worden periodiek door het fonds gewijzigd.

Pensioenreglement B

Pensioenreglement B is van toepassing op werknemers van de vestigingen Dordrecht en Rozenburg die op of na 1 januari 2006 in dienst zijn getreden. Deze regeling bestaat uit twee separate regelingen.

De basisregeling geldt voor een salarisgedeelte tot € 33.415,- per jaar (1 januari 2011). Deze regeling is een voorwaardelijk geïndexeerde middelloonregeling.

De excedent-regeling geldt voor een salarisgedeelte boven € 33.415,- per jaar (1 januari 2011). Deze regeling is een beschikbare premieregeling, waarbij de beschikbare premie jaarlijks direct wordt omgezet in een pensioenaanspraak.

Basisregeling

Pensioengevend salaris: Het pensioengevend salaris is gelijk aan 13,96 maal het bruto maandsalaris van de deelnemer, inclusief de ploegentoeslag en exclusief de afbouwtoeslag. Het jaarsalaris dat maximaal voor de pensioenberekening in de basisregeling in aanmerking komt (de salarisgrens), bedraagt op 1 januari 2011 € 33.415,- en wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met de gemiddelde (CAO-) loonstijging bij alle vestigingen van INVISTA (Nederland) B.V.

Franchise: De franchise bedraagt (1 januari 2011) € 14.145,- en wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met de gemiddelde (CAO-) loonstijging bij alle vestigingen van INVISTA (Nederland) B.V. De franchise zal in enig jaar niet minder bedragen dan de minimaal fiscaal toegestane franchise.

Pensioengrondslag: De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise. Bij een verlaging van de pensioengrondslag blijven de reeds opgebouwde pensioenaanspraken behouden.

Toetredingsleeftijd: De toetredingsleeftijd is 21 jaar.

Ouderdomspensioen: Het ouderdomspensioen is gelijk aan de som van de jaarlijks opgebouwde pensioenaanspraken. Het in enig jaar op te bouwen ouderdomspensioen bedraagt 2% van de voor dat jaar vastgestelde pensioengrondslag. Het ouderdomspensioen wordt vanaf de ingangsdatum levenslang uitgekeerd.

Partnerpensioen: Het partnerpensioen is gelijk aan 70% van het ouderdomspensioen. Het partnerpensioen wordt op opbouwbasis verzekerd voor de partner met wie de (gewezen) deelnemer, uiterlijk op de ingangsdatum van het ouderdomspensioen is gehuwd, dan wel een geregistreerd partnerschap is aangegaan in de zin van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, dan wel ongehuwd samenwoont op basis van een notarieel verleden samenlevingsovereenkomst. Voor de wijze van vaststelling van het partnerpensioen wordt geen onderscheid gemaakt tussen genoemde drie categorieën partners. Bij echtscheiding, ontbinding na scheiding van tafel en bed, ontbinding van het geregistreerd partnerschap, dan wel ontbinding van het samenlevingscontract, heeft de ex-partner recht op bijzonder partnerpensioen.

Wezenpensioen: Het wezenpensioen is gelijk aan:

- 20% van het ouderdomspensioen, indien er een wees is;
- 35% van het ouderdomspensioen, indien er twee wezen zijn;
- 45% van het ouderdomspensioen, indien er drie of meer wezen zijn.

Indien er meerdere wezen zijn, wordt het wezenpensioen evenredig verdeeld over alle wezen. Voor volle wezen wordt het wezenpensioen verdubbeld.

Part-time medewerkers: Voor part-time medewerkers wordt een pensioen opgebouwd naar rato van het percentage dat de medewerker werkzaam is.

Premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid: De deelnemer die recht heeft op een uitkering krachtens de WAO of de WIA komt in aanmerking voor premievrije voortzetting van de pensioenopbouw indien en zolang zijn arbeidsongeschiktheid meer bedraagt dan 80%.

Toeslagverlening: Indien en voor zover de financiële middelen van het fonds dit toelaten worden er jaarlijks per 1 januari toeslagen verleend op de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten. Bij de toeslagverlening wordt onderscheid gemaakt tussen actieve deelnemers en inactieven (pensioengerechtigden en gewezen deelnemers).

De toeslagverlening van degenen die voorafgaand aan het tijdstip van toeslagverlening actief deelnemer waren, vindt maximaal plaats met de gemiddelde CAO -loonstijging bij INVISTA (Nederland) B.V. over de periode januari-januari van het afgelopen kalenderjaar. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre de pensioenaanspraken worden aangepast. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening is een reserve gevormd.

De toeslagverlening van degenen die voorafgaand aan het tijdstip van toeslagverlening inactief waren, vindt maximaal plaats met de stijging van de afgeleide consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens, zoals vastgesteld door het CBS, over de verstreken

periode oktober-oktober van het afgelopen kalenderjaar. Het bestuur beslist evenwel jaarlijks in hoeverre de pensioenrechten en pensioenaanspraken worden aangepast. Er wordt voor deze voorwaardelijke toeslagverlening geen reserve gevormd en er wordt geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd.

Flexibilisering: De (gewezen) deelnemers hebben op de pensioendatum de volgende flexibele keuzemogelijkheden:

- Uitrui van ouderdomspensioen en partnerpensioen onderling;
- Vervroegde uitkering van het ouderdomspensioen en wel tussen de 60-jarige en 65-jarige leeftijd;
- Uitrui van een deel van het ouderdomspensioen in een AOW-overbruggingspensioen in geval van vervroegde uitkering van het ouderdomspensioen;
- Deeltijd pensionering in combinatie met vervroegde uitkering van het ouderdomspensioen;
- Variabele uitkering van het ouderdomspensioen.

Bij gebruikmaking van de flexibiliseringsmogelijkheden worden de opgebouwde pensioenaanspraken aangepast op basis van door het fonds vastgestelde tabellen. Deze tabellen worden periodiek door het pensioenfonds gewijzigd.

Excedentregeling

Pensioengevend salaris: Het pensioengevend salaris is gelijk aan 13,96 maal het bruto maandsalaris van de deelnemer, inclusief de ploegentoeslag en exclusief de afbouwtoeslag.

Franchise: De franchise is gelijk aan het maximaal in aanmerking te nemen jaarsalaris in de basisregeling (de salarisgrens).

Per 1 januari 2011 bedraagt deze € 33.415,- en wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met de gemiddelde (CAO-) loonstijging bij alle vestigingen van INVISTA (Nederland) B.V.

Pensioengrondslag: De pensioengrondslag is gelijk aan het pensioengevend salaris verminderd met de franchise.

Bij een verlaging van de pensioengrondslag blijven de reeds opgebouwde pensioenaanspraken behouden.

Toetredingsleeftijd: De toetredingsleeftijd is 21 jaar.

Beschikbare premie en besteding: De grootte van de te verkrijgen pensioenen is afhankelijk van de voor de verzekering daarvan te stellen premie. De beschikbare premie wordt afgeleid van de pensioengrondslag en gedurende het deelnemerschap per jaar beschikbaar gesteld. De beschikbaar te stellen premie op jaarbasis is onder aftrek van de risicopremie voor de premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid, gelijk aan een leeftijdsafhankelijk percentage van de pensioengrondslag en is als volgt vastgesteld:

Leeftijdscategorie	Beschikbare Premie
Van 21 tot 25 jaar	7,4%
Van 25 tot 30 jaar	8,9%
Van 30 tot 35 jaar	10,6%
Van 35 tot 40 jaar	12,9%
Van 40 tot 45 jaar	15,5%
Van 45 tot 50 jaar	18,7%
Van 50 tot 55 jaar	22,6%
Van 55 tot 60 jaar	27,5%
Van 60 tot 65 jaar	33,5%

De beschikbare premie wordt besteed voor de verzekering van een ouderdoms-, partnerpensioen en/of wezenpensioen ten behoeve van de (gewezen) deelnemer, zijn partner c.q. pensioengerechtigde kinderen, zoals vermeld in de basisregeling.

De aanwending van de premie vindt jaarlijks plaats op basis van de door het fonds jaarlijks vastgestelde aanwendfactoren.

Kostendekkende, gedempte en feitelijke premie 2011

Artikel 129 van de PW schrijft voor dat de feitelijke premie ten minste gelijk dient te zijn aan de conform de ABTN vastgestelde kostendekkende premie. Een premiekorting is alleen toegestaan als aangetoond kan worden dat naast de onvoorwaardelijke verplichting en het vereist eigen vermogen ook voldoende vermogen aanwezig is om de voorwaardelijke toeslagen te kunnen nakomen.

Conform de ABTN is de kostendekkende premie over boekjaar 2011 vastgesteld op basis van een gedempt premiebeleid rekening houdend met een rekenrente van 4,5%. De aan het pensioenfonds betaalde feitelijke pensioenpremie (exclusief FVP-bijdragen, inclusief extra premiestorting ad € 2.000.000,-) over boekjaar 2011 bedroeg € 5.294.000,-. Deze is hoger dan de gedempte kostendekkende premie 2011 van € 3.294.000,-, die is afgeleid van de in het jaarverslag gepubliceerde (zuivere) kostendekkende premie van € 3.887.000,-. Het verschil tussen de conform de ABTN vastgestelde gedempte premie en de zuivere kostendekkende premie wordt veroorzaakt door demping van de rekenrente over een periode van tien jaar.

Gezien het bovenstaande is de waarnemend actuaris van mening dat de feitelijke premie over boekjaar 2011 hoger is dan de kostendekkende premie.

Toeslagbeleid

Indien en voor zover de financiële middelen van het fonds dit toelaten worden er jaarlijks per 1 januari toeslagen verleend op de opgebouwde pensioenaanspraken (voorwaardelijke toeslagverlening). Bij de toeslagverlening wordt onderscheid gemaakt tussen actieve en inactieve deelnemers (gewezen deelnemers en gepensioneerden):

- De toeslagverlening aan actieve deelnemers, vindt maximaal plaats met de gemiddelde CAO -loonstijging bij INVISTA (Nederland) B.V. over de periode januari-januari van het afgelopen kalenderjaar. Voor deze voorwaardelijke toeslagverlening wordt een reserve gevormd. De toeslagverlening komt overeen met categorie D4 van de toeslagenmatrix.
- De toeslagverlening aan inactieve deelnemers, vindt maximaal plaats met de stijging van de afgeleide consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens, zoals vastgesteld door het CBS, over de verstreken periode oktober-oktober van het afgelopen kalenderjaar. Er wordt voor deze voorwaardelijke toeslagverlening geen reserve gevormd en geen premie betaald. De toeslagverlening wordt uit beleggingsrendement gefinancierd. De toeslagverlening komt overeen met categorie D1 van de toeslagenmatrix.

De afgelopen drie jaar is geen toeslagverlening toegekend. Ultimo 2011 bedraagt de achterstand in toeslagverlening voor de actieven 8,35% en voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden 6,08%.

In een situatie van dekkingstekort worden aan actieve en inactieve deelnemers geen toeslagen verleend. In een situatie van reservetekort wordt in principe een deel van de toeslagambitie aan toeslag verleend. Hierbij houdt het bestuur de volgende staffel als leidraad aan:

- Dekkingsgraad < 105%: 0%
- 105% < Dekkingsgraad < 120%: $(\text{Dekkingsgraad} - 105\%) / (120\% - 105\%)$
- Dekkingsgraad > 120%: 100%

Jaarlijks worden de volgende elementen aan de bestemmingsreserve toegevoegd:

- het saldo van de beschikbare overrente (onder aftrek van de beheerskosten voor het gesepareerde depot) toe te rekenen aan de voorziening pensioenverplichtingen voor actieve deelnemers; deze toerekening vindt plaats conform de hiervoor beschreven staffel;

- een jaarlijkse bijdrage van 4% van de pensioengrondslag conform de pensioenregeling die voor 1 januari 2006 van toepassing was;
- het behaalde rendement op de bestemmingsreserve over het afgelopen boekjaar.

Rendementen behaald over reserves anders dan de bestemmingsreserve komen ten goede aan de financiële positie van het pensioenfonds. Aan de bestemmingsreserve worden, in het geval dat toeslagen worden verleend aan actieven, de kosten voor deze toeslagen aan de bestemmingsreserve onttrokken.

De bestemmingsreserve is niet beklemd en wordt bij vaststelling van de dekkingsgraad bij het beschikbare vermogen opgeteld.

Per 1 januari 2011 heeft het bestuur besloten om, gezien de financiële positie van het pensioenfonds, geen toeslagen te verlenen aan zowel actieve als inactieve deelnemers.

Financiële positie van het pensioenfonds

Ultimo 2011 is de voorziening pensioenverplichtingen vastgesteld op basis van de AG Prognosetafel 2010-2060. Op deze tafel worden leeftijdsafhankelijke schaalfactoren toegepast voor mannen en vrouwen. Een en ander conform het bestuursbesluit d.d. 6 december 2011. De voorziening pensioenverplichtingen is ultimo 2011 vastgesteld op € 106,625 miljoen, de reserves bedragen negatief € 10,080 miljoen, hetgeen resulteert in een (aanwezige) dekkingsgraad van 90,6%. De benodigde solvabiliteit onder FTK dient zodanig te zijn dat het pensioenfonds met 97,5% zekerheid volgend jaar nog voldoende vermogen heeft om de verplichtingen op marktconforme basis over te dragen. De benodigde solvabiliteit wordt bepaald met behulp van een door DNB aangereikt standaardmodel. De minimaal vereiste dekkingsgraad bedraagt 104,1% en de vereiste dekkingsgraad ultimo 2011 bedraagt circa 115,8%. Aangezien de aanwezige dekkingsgraad lager is dan de vereiste dekkingsgraad is er ultimo 2011 sprake van onderdekking. Het belegd vermogen van het fonds (inclusief liquide middelen) nam in het verslagjaar toe met € 14,210 miljoen tot € 100,261 miljoen als gevolg van de beleggingsopbrengsten en de gedane pensioenbetalingen. Het gemiddelde rendement op basis van total return bedroeg in 2011: 10,9% (2010: 15,9%).

Kortetermijnherstelplan

De dekkingsgraad van Stichting Pensioenfonds Invista was door de gevolgen van de kredietcrisis ultimo 2008 onder de 100% gekomen, te weten 85% ultimo december 2008. Aangezien de aanwezige dekkingsgraad ultimo 2008 lager was dan de benodigde dekkingsgraad, en tevens lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 105%, was er sprake van een reserve- en dekkingstekort. Deze tekorten zijn door Stichting Pensioenfonds Invista onverwijld gemeld aan DNB. Stichting Pensioenfonds Invista heeft in 2009 gewerkt aan het opstellen van een voorlopig kortetermijnherstelplan (conform artikel 140 Pensioenwet) op basis van een actuele continuïteitsanalyse. Stichting Pensioenfonds Invista heeft dit kortetermijnherstelplan in concept op 31 maart 2009 bij DNB ingediend. Stichting Pensioenfonds Invista heeft reeds begin 2009 besloten om in het kader van herstel de gedempte rekenrente voor de berekening van de kostendekkende premie te verlagen van 4,7% in 2008 naar 4,5% in 2009, alsmede om met ingang van 1 januari 2009 geen toeslagen te verlenen voor zowel actieve als inactieve deelnemers. Aangezien uit de opgestelde continuïteitsanalyse destijds bleek dat de herstelmaatregelen Stichting Pensioenfonds Invista onvoldoende herstellend vermogen gaf om uit de situatie van dekkingstekort te komen, heeft het bestuur van Stichting Pensioenfonds Invista de werkgever op 17 maart 2009 schriftelijk verzocht om een additionele storting van circa € 6 miljoen. Hiertoe is er door de werkgever met Stichting Pensioenfonds Invista een additionele overeenkomst gesloten tot betaling van een additionele storting, waarbij de werkgever (indien noodzakelijk) ultimo de jaren 2011, 2012 en 2013 extra betalingen zal doen ter grootte van maximaal € 2 miljoen per jaar, met als totaal bedrag maximaal € 6 miljoen, mocht de financiële positie van het pensioenfonds op dat moment een dergelijke betaling noodzakelijk maken. Stichting Pensioenfonds Invista heeft het concept herstelplan hierna aangepast. Het definitieve herstelplan, inclusief de betalingsovereenkomst met de werkgever, is op 17 juni 2009 tijdens een overleg met DNB overhandigd.

De dekkingsgraad van het pensioenfonds bedroeg ultimo december 2011 90,6%. Aangezien de aanwezige dekkingsgraad ultimo verslagjaar lager is dan de vereiste dekkingsgraad, en tevens lager is dan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,1%, verkeerd het pensioenfonds ultimo 2011 nog steeds in een situatie van reserve- en dekkingstekort. Stichting Pensioenfonds Invista heeft

gedurende 2011 haar dekkingsgraad maandelijks gerapporteerd aan DNB. Pensioenfondsen dienen verder jaarlijks de voortgang van het herstel te evalueren en te rapporteren aan DNB. Begin 2012 heeft het pensioenfonds het herstelplan geëvalueerd. Deze evaluatie is op 11 februari 2012 gerapporteerd aan DNB.

In onderstaande tabel is de evaluatie van het herstelplan ultimo december 2011 weergegeven. De belangrijkste uitkomsten uit het herstelplan zijn cijfermatig als volgt:

	Aanwezige dekkings- graad 2011	Verwacht volgens herstelplan 2011
Primo 2011	94,4%	90,8%
Premie	2,3%	2,9%
Uitkeringen	-0,1%	-0,1%
Toeslagverlening	0,3%	0,0%
Rentetermijnstructuur	-14,6%	0,0%
Overrendement	9,3%	2,0%
Overige mutaties	-1,0%	0,0%
Ultimo 2011	90,6%	95,5%

Aangezien de dekkingsgraad ultimo 2011 naar verwachting niet meer in lijn lag met het herstelpad zoals opgenomen in het herstelplan, heeft het pensioenfonds de werkgever reeds op 2 december 2011 verzocht om, conform de additionele uitvoeringsovereenkomst d.d. 17 maart 2009, een additionele storting te verrichten ter grootte van € 2 miljoen. Betaling hiervan heeft op 21 december 2011 plaatsgevonden. Op basis van bovenstaande evaluatie van het herstelplan kan geconstateerd worden dat, ondanks deze additionele storting van de werkgever, het niet haalbaar is om eind 2013 aan de minimaal vereiste dekkingsgraad van 104,1% te voldoen. Het bestuur heeft op 8 februari 2012 dan ook als aanvullende herstelmaatregel een voorgenomen besluit tot korting van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen per 1 april 2013 genomen van 1,1%. Dit voorgenomen besluit zal geëffectueerd worden indien de financiële positie van het pensioenfonds ultimo 2012 niet toereikend blijkt om tijdig te herstellen. Het bestuur zal gedurende 2012 evenwel in overleg treden met de werkgever om de mogelijkheden ten aanzien van het verrichten van een eventuele extra storting nader te bespreken.

Herverzekering

De pensioenaanspraken worden in eigen beheer opgebouwd. De risico's van overlijden en arbeidsongeschiktheid heeft het pensioenfonds ondergebracht bij Nationale Nederlanden te Den Haag.

Ten behoeve van het overlijdensrisico worden jaarlijks de risicokapitalen verzekerd. Het risicokapitaal is gelijk aan de contante waarde van een direct ingaand partnerpensioen, verminderd met de, ten behoeve van de betreffende deelnemer, aanwezige voorziening voor ouderdomspensioen. Onder het arbeidsongeschiktheidsrisico wordt verstaan de premievrije voortzetting van de pensioenopbouw. De dekking van de premievrijstelling omvat de uitkering van een rente bij langdurige arbeidsongeschiktheid van een deelnemer ter grootte van de gelijkblijvende jaarpremie, welke voor de opbouw van de reglementaire pensioenaanspraken noodzakelijk is.

Verwachte wijzigingen in het komend jaar

Naar aanleiding van de kredietcrisis en de hieruit voortvloeiende noodzaak voor pensioenfondsen om herstelplannen op te stellen, heeft DNB ertoe gebracht om pensioenfondsen op grond van een beleidsregel te verplichten om een financieel crisisplan op te stellen. Alle pensioenfondsen dienden uiterlijk 1 mei 2012 over een dergelijk plan te beschikken. Stichting Pensioenfonds Invista heeft gedurende het eerste kwartaal eveneens gewerkt aan de opstelling van een dergelijk plan. Dit plan is tijdens de bestuursvergadering van 18 april 2012 door het bestuur vastgesteld en vervolgens ingediend bij DNB.

Op 1 november 2010 heeft DNB, na overleg met het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, besloten om pensioenfondsen de mogelijkheid te bieden om voor de premiestelling 2011 af te wijken van de eis dat de premie tijdens een dekkingstekort dient bij te dragen aan herstel. Deze afwijking was alleen mogelijk onder de voorwaarde dat het pensioenfonds vanaf de premiestelling in 2012 een sluitende financiële opzet heeft en dit vastlegt in de ABTN. Gedurende 2011 heeft het bestuur het premiebeleid nader onderzocht. Gelet op het feit dat het pensioenfonds ultimo 2011 nog steeds in een dekkingstekort verkeert, dient de premie per 1 januari 2012 bij te dragen aan het herstel van het pensioenfonds.

In het verslagjaar is de Pensioenwet gewijzigd en zijn enkele knelpunten van merendeels technische aard aangepakt. Zo wordt op korte termijn het kapitaalcontract tussen pensioenfondsen en hun herverzekeraars afgeschaft. Voor Stichting Pensioenfonds Invista impliceert dit dat het bestaande kapitaalcontract, welk per 31 december 2012 afloopt, nog slechts eenmaal verlengd mag worden tot maximaal 31 december 2016. Het bestuur zal gedurende 2012 een besluit nemen omtrent een mogelijke verlenging van het bestaande kapitaalcontract.

Overzicht verzekerdenbestand

	Deelnemers	Gewezen deelnemers	Pensioen- gerechtigden
Stand per 31 december 2010	302	343	20
Mutaties door:			
– Nieuwe toetreding	9	0	0
– Ontslag met premievrije aanspraak	-46	46	0
– Overlijden	-1	0	0
– Afkoop	0	-1	0
– Ingang pensioen	-11	-5	19
– Andere oorzaken	0	-1	0
Mutaties per saldo	-49	39	19
Stand per 31 december 2011	253 ^{*)}	382	39

*) Waarvan 2 deelnemers met (gedeeltelijke) vrijstelling van premiebetaling wegens arbeidsongeschiktheid.

Specificatie pensioengerechtigden

	2011	2010
Ouderdompensioen	25	9
Partnerpensioen	11	9
Wezenpensioen	3	2
	39	20

Beleggingenparagraaf

Algemene Ontwikkelingen 2011

2011 was een bewogen jaar voor de financiële markten. De oplopende onrust op de Europese staatsleningenmarkten, waarbij het voortbestaan van de Eurozone soms in gevaar leek te komen, sprong het meest in het oog.

De spanningen liepen vanaf april op door speculaties over een herstructurering van de hoog opgelopen Griekse staatsschuld. Dit leidde tot besmetting van andere eurolanden zoals Portugal, Ierland, Spanje en Italië. Tijdens enkele ontmoetingen zetten beleidsmakers belangrijke stappen richting budgettaire en politieke integratie van de Eurozone. Mede door het ontbreken van details brachten zij echter geen structureel vertrouwensherstel bij beleggers.

Ook in de VS was de staatsschuld een belangrijk thema. Op het laatste moment bereikten Democraten en Republikeinen in augustus een akkoord over een verhoging van het 'schuldplafond'. Het afgesproken bezuinigingspakket was in de ogen van kredietbeoordelaar S&P echter onvoldoende, waarop zij de AAA-rating van de VS verlaagde naar AA+.

Japan werd in maart opgeschrikt door een zware aardbeving, gevolgd door een tsunami en een nucleaire ramp. Dit leidde tot een recessie in Japan en zorgde wereldwijd voor onderbrekingen in de aanvoer van onderdelen voor met name de auto- en elektronica-industrie. Dit had negatieve gevolgen voor de industriële productie wereldwijd.

In Noord-Afrika en het Midden-Oosten begon de 'Arabische Lente'. Vooral de strijd in Libië droeg bij aan het sterk oplopen van de olieprijs, wat bijdroeg aan oplopende inflatie in de eerste jaarhelft. Na een daling in het tweede en derde kwartaal liep de olieprijs in het vierde kwartaal op als gevolg van de zorgen over de nucleaire ambities van Iran.

Mede door de hoge olieprijs en de ramp in Japan kampte de wereldeconomie vanaf het tweede kwartaal met een groeivertraging. De Japanse economie herstelde sterk en ook de economie van de VS trok na de zomer aan. Het door de aanhoudende eurocrisis aangetaste vertrouwen van de particuliere sector droeg eraan bij dat de Europese economie in het vierde kwartaal in een recessie belandde.

De Europese Centrale Bank (ECB), die door de oplopende inflatie in april de rente nog verhoogde, verlaagde de rente in november en december tot 1,0%. Daarnaast nam de ECB maatregelen om de liquiditeit van de Europese bankensector te verbeteren en kocht zij (beperkt) staatsleningen van landen als Spanje en Italië, vooral om de opname van nieuwe leningen in de markt soepel te laten verlopen.

Terwijl de rentes van landen in de periferie van de Eurozone sterk opliepen, daalde de rente op staatsleningen van 'veilige' landen als Duitsland en de VS tot historische dieptepunten van minder dan 2%. Ook de VS wordt, ondanks de enorme staatsschuld en het verlies van de AAA-rating, nog altijd gezien als 'veilige haven', mede dankzij de liquiditeit van deze markt.

Door het verkrappend monetair beleid van de ECB in de eerste jaarhelft - en het zeer soepele beleid van de Federal Reserve - steeg de euro in de eerste helft van 2011 tegenover de dollar (van 1,34 naar 1,45). De eurocrisis en het soepeler monetair beleid van de ECB maakten de stijging in de tweede helft ongedaan. De euro/dollar daalde naar 1,30.

Wereldwijde aandelen daalden, gemeten in euro, met 2,4%. Opkomende markten werden stevig geraakt door de hoge risicoaversie bij beleggers en verloren 15,4%. Japanse aandelen daalden 11,3% terwijl de overige volwassen Aziatische markten 9,8% inleverden. Europese aandelen daalden 7,5%. Wall Street boekte, dankzij de status van veilige haven en het economisch herstel in de VS, een positief resultaat: +5,4% (Gegevens op basis van MSCI indices).

De risicoaversie had tot gevolg dat defensieve sectoren relatief goed presteerden. Gezondheidszorg (+13,1%) en Dagelijkse Consumentengoederen (+12,2%) sprongen eruit. Grote verliezers waren de financiële sector (-15,8%) en Basismaterialen (-17,2%). De hoge risicoaversie bij beleggers droeg bij aan het uitlopen van de risicopremies (spreads) op risicovollere obligaties. Obligaties van opkomende markten (in harde valuta) bleven, in verhouding tot eerdere crises, verhoudingsgewijs goed presteren.

Aandelen Indices ¹⁾	2011
MSCI World	-2,4%
S&P Composite	5,5%
Nasdaq	1,5%
DJ Stoxx 50 (net return)	-5,1%
AEX	-8,8%
Topix (Japan)	-9,6%
MSCI Emerging Markets	-15,4%

1) total return indices (in euro)

Bron: Thomson Reuters Datastream

Wereldwijde Sector Indices ¹⁾	2011
Energie	3,5%
Basismaterialen	-17,2%
Industrie	-5,1%
Duurzame consumentengoederen	-1,6%
Dagelijkse consumentengoederen	12,2%
Gezondheidszorg	13,1%
Financiële waarden	-15,8%
Technologie	0,8%
Telecommunicatiediensten	4,2%
Nutsbedrijven	-0,1%

1) inclusief herbelegde dividenden (in euro)

Bron: Thomson Reuters Datastream

Fondsspecifieke ontwikkelingen 2011

Portefeuille rendement

Pensioenfondsen Invista behaalde over het gehele jaar een performance van 10,9% ten opzichte van de benchmark 11,4%. Het rendement wordt volledig gehaald uit de vastrentende waarden portefeuille die met een duratie van 25 jaar zeer gevoelig is voor renteverandering en waarmee een rente afdekking van ongeveer 60% wordt gerealiseerd. Het rendement op de vastrentende portefeuille bedraagt 23,2% ten opzichte van 22,8% van de benchmark. De vastrentende belegger heeft gedurende het jaar de risico's afgebouwd vooral in juni zijn alle beleggingen in high yield, emerging market leningen verkocht en is gedurende het jaar een onderwogen positie gehouden in de perifere landen in Europa. De aandelenportefeuille is een wereldwijd gespreide portefeuille die

5,9% is gedaald terwijl de benchmark 5,4% daalde. De aandelenwegingen in Europa en Emerging markets presteerde relatief slechter dan wereld index, vanwege de toegenomen risico's in die regio's, dit werd niet geheel goed gemaakt door de defensieve positie van hoog dividend aandelen die hier duidelijk van profiteerden.

Gewijzigd beleid

In 2011 is aansluitend op de ALM studie van het fonds een studie verricht om het strategisch beleggingsbeleid te bepalen. Mede op basis van de studie heeft het bestuur beslist om het totale risico van de beleggingen te verlagen door de portefeuille iets beter te spreiden. Spreiding is gezocht in commodities en inflatie gerelateerde obligaties. De strategische risico's zijn verlaagd door bijvoorbeeld het aandelen gewicht en het gewicht bedrijfsobligaties te verlagen, hedgefondsen te verkopen en de rente afdekking op een iets hoger niveau te plaatsen. In december 2011 is gestart om de portefeuille in een aantal stappen in de richting van de nieuwe strategische normen te sturen.

Vooruitblik 2012

Vooruitzichten

Economieën, obligatiemarkten en valutamarkten

De wereldeconomie vertraagt in 2012. Voor de volwassen economieën als geheel zal de groei onder het lange termijn gemiddelde liggen. Er zijn grote regionale verschillen.

Voor Europa wordt een milde recessie verwacht, met een negatieve economische groei in de eerste helft van 2012. Hoe diep en hoe lang de Europese recessie zal zijn, hangt grotendeels af van de manier waarop de staatsschuldencrisis wordt aangepakt. De nadruk op bezuinigen tot nu toe is negatief voor de toch al zwakke groeivoorzichten in de Eurozone.

De Amerikaanse economie zal waarschijnlijk een recessie kunnen ontlopen. De presidentsverkiezingen in november 2012 zijn een risicofactor, omdat Democraten en Republikeinen weinig compromisbereid zullen zijn in de aanloop daar naartoe. Stimuleringsmaatregelen zijn daarom eerder uit monetaire dan uit budgettaire hoek te verwachten.

Opkomende markten zullen niet ontkomen aan de afnemende groei van de wereldeconomie, omdat de exportvraag vanuit de volwassen economieën afneemt. Landen als China en India hebben de meeste ruimte om de (binnenlandse) economie te stimuleren door het versoepelen van het monetaire en budgettaire beleid.

De ontwikkeling van de 10-jaars rentes zal voorlopig bepaald worden door de risicobereidheid van beleggers – en dus vooral door het verloop van de eurocrisis. Wij gaan ervan uit dat beleidsmakers de juiste stappen zullen zetten om de crisis te bezweren. Hierdoor zou de risicobereidheid toenemen en zou de rente op (Duitse) staatsobligaties kunnen stijgen.

Verwacht wordt dat de ECB de rente verder zal verlagen, tot 0,5% in de eerste helft van 2012. Daarnaast zullen de markten de druk zodanig opvoeren dat de ECB zal overgaan tot het op grote schaal opkopen van staatsleningen.

Een verdere versoepeling van het monetaire beleid in de Eurozone kan de euro onder druk zetten. Risicoaversie en renteverlagingen kunnen een negatief effect hebben op de valuta's van opkomende markten. Mede door de verwachte aanhoudend sterke vraag naar grondstoffen hebben we een voorkeur voor grondstofgerelateerde valuta's van volwassen economieën, zoals de Australische en Canadese dollar.

De 'search for yield' door beleggers blijft een belangrijke steun voor risicovollere vastrentende beleggingen zoals bedrijfsobligaties en obligaties van opkomende markten.

Wereldwijde vastgoedaandelen

Vastgoedaandelen in de volwassen economieën presteerden een groot deel van 2011 beter dan de brede aandelenmarkt. Dit kwam mede door de daling van de lange rentes. Een eventuele stijging van de kapitaalmarktrentes kan daarom negatief uitpakken. Er wordt echter niet gerekend op een structurele stijging van de kapitaalmarktrente. Een ondersteunende factor is het aantrekkelijke dividendrendement van vastgoedaandelen.

Wereldwijde aandelenmarkten

2012 zal een weg met obstakels zijn, omdat beleggers worden geconfronteerd met een moeilijk en volatiel klimaat. Markten worden onderworpen aan extreme stemmingswisselingen van beleggers. Hierdoor blijft de volatiliteit hoog.

Bedrijven zijn echter gezond. Zij worstelen niet met te grote voorraden of overcapaciteit. De kosten zijn goed onder controle, waardoor de winst beter bestand is tegen een terugval in inkomsten. Balansen zijn sterk en de winstmarges bevinden zich nog steeds op hoge niveaus.

De winstgroeiexpectaties voor zowel Europa als de VS zijn negatief. De Europese bedrijfswinsten zullen in 2012 naar verwachting 5-10% dalen, de Amerikaanse met 0-3%. Voor Japan en opkomende markten gaan we uit van een redelijke winstgroei, geholpen door een sterkere economische groei.

De waarderingen van aandelen weerspiegelen al veel onzekerheden. Zij zijn aantrekkelijk vanuit een historisch oogpunt: de huidige koers-winstverhouding is 25-30% lager dan het gemiddelde op de lange termijn. Op deze waarderingsniveaus is het risico van een recessie ingeprijsd.

Beleggers zullen in de loop van de eerste helft van volgend jaar (tijdstip afhankelijk van het draaien van de winstcyclus) switchen van defensieve sectoren naar cyclische sectoren. Waarschijnlijk zal de Amerikaanse aandelenmarkt hierbij het voortouw nemen, gezien het sterkere winstmomentum.

Er bestaat een voorkeur voor opkomende markten. Sterk stimulerend beleid van centrale banken in opkomende markten, met name China, kan immers een katalysator zijn voor een nieuwe periode van outperformance van opkomende markten.

Het zoeken naar hoge en duurzame dividenden blijft een belangrijk thema. Zeker in een klimaat van lage groei, lage obligatierentes en hoge volatiliteit vormen dividenden een belangrijke inkomstenbron. Ook bij een lichte daling van de winstgroei blijven dividenden naar verwachting handhaafbaar. Wel is selectiviteit geboden; dividenden in de banken-, telecom- en nutssector zijn gevoelig voor verlagingen.

Risicoparagraaf

De risico's worden gekwantificeerd en gekwalificeerd vanaf pagina 64 van dit verslag.

Matchingsrisico

Het matchingsrisico is het risico dat de looptijd en rentegevoeligheid tussen de beleggingen en de pensioenverplichtingen niet op elkaar zijn afgestemd. Wanneer een pensioenfonds aan zijn verplichtingen moet voldoen (pensioenen uitbetalen), dienen daarvoor op tijd de beschikbare middelen vrij te komen. Een pensioenfonds kan zowel het nominale als het reële renterisico trachten af te dekken. Het renterisico is middels de duration van de vastrentende portefeuille deels afgedekt. Het fonds houdt een bepaalde mate van gevoeligheid voor de ontwikkeling van de rente. Asset Liability Management (ALM) is een instrument wat kan worden gebruikt om de optimale soort en/of mate van matching te bepalen.

Verzekeringstechnisch risico

Naast de financiële risico's staat het fonds bloot aan verzekeringstechnische risico's, waarvan het langlevens risico het belangrijkste is. Bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen worden prudente veronderstellingen gehanteerd waaronder leeftijdscorrectiefactoren alsmede toekomstige verbetering van de levensverwachting. Andere verzekeringstechnische risico's zijn kortleven risico, arbeidsongeschiktheidsrisico en looninflatie.

Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt. Dit risico wordt door de vermogensbeheerder en door de uitvoerend actuaaris (AZL) gemonitord. Vervolgens wordt dit via diverse rapportages aan het bestuur gerapporteerd.

Beleggingsrisico zoals renterisico, prijsrisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico en valutarisico

Het bestuur heeft in het verslagjaar een Strategische Asset Analyse laten uitvoeren op basis waarvan een nieuw beleggingsbeleid is vastgesteld en geïmplementeerd.

Renterisico is het risico dat het saldo van de marktwaarde van de portefeuille vastrentende waarden en de nominale pensioenverplichtingen op marktwaarde verandert door veranderingen in de marktrente. Het structurele renterisico wordt beheerst binnen het ALM-proces. Integrale beheersing van de balansrisico's is onderdeel van de nieuwe financiële opzet.

Prijsrisico is het risico van waarde wijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waarde wijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie. In aanvulling hierop kan het prijsrisico worden gehedged door het gebruik van afgeleide financiële instrumenten (derivaten), zoals opties en futures.

Kredietrisico hangt samen met de beleggingen in verhandelbare schuldpapieren en op tegenpartijen. Kredietrisico op verhandelbare schuldpapieren wordt beschouwd als prijsrisico. De beheersing van deze vorm van kredietrisico is geïntegreerd in het beleggingsproces, door middel van een richtlijn over de maximale belegging per kredietklasse. Tegenpartijrisico betreft het risico dat tegenpartijen hun verplichtingen aan het fonds niet meer kunnen nakomen, bijvoorbeeld door faillissement. Het tegenpartijrisico wordt beheerst door selectie van solide tegenpartijen en hantering van tegenpartijlimieten, al dan niet in combinatie met zekerheidstellingen.

Liquiditeitsrisico is het risico dat het fonds onvoldoende liquide middelen heeft om betalingen, waaronder de pensioenuitkeringen, te verrichten. Bij het fonds is sprake van een jaarlijkse grote netto-instroom. De waarschijnlijkheid van het liquiditeitsrisico en de impact daarvan is derhalve klein. Het liquiditeitsrisico wordt ook beperkt door de invulling van het cashmanagement. Het bestuur ziet toe op een juiste afstemming van de inkomende en uitgaande cashstromen van het fonds.

Valutarisico is het risico dat de waarde van de beleggingen verandert door veranderingen in valutakoersen. Hierin wordt het beleid van de vermogensbeheerder gevolgd. De vermogensbeheerder heeft in deze beperkte ruimte voor tactisch beleid.

Beleggingsrisico's alternatieve beleggingen

Alternatieve beleggingen zijn net als beleggingen in de traditionele categorieën (waaronder aandelen) onderhevig aan risico's. Het pensioenfonds was belegd in hedgefonds (ING Multi Strategies Fund Topaz). Deze belegging is in 2011 afgebouwd.

Operationele risico's (waaronder interne beheersing, IT en integriteitsrisico)

Het operationeel risico is het risico op verlies als resultaat van inadequate of foutieve interne processen, mensen en systemen of als gevolg van externe gebeurtenissen. Operationele risico's hebben een negatieve impact op een goede uitvoering van de pensioenregeling. Voor deze operationele risico's geldt wel dat een verregaande reductie onevenredig veel inspanning en kosten met zich mee kan brengen. De operationele uitvoering geschiedt door AZL N.V. Deze partij heeft een ISAE3402 type II-rapportage. Door het overleggen van deze verklaring toont AZL N.V. aan het pensioenfonds én aan de accountant van het pensioenfonds aan, dat de uitvoering 'in control' is. Het overleggen van de ISAE3402 type II-rapportage komt tevens tegemoet aan de Beleidsregel 'Uitbesteding Pensioenfondsen' waarin DNB heeft vastgesteld dat een pensioenfonds dat zijn administratie uitbesteedt aan een uitvoerder verantwoordelijk is en blijft voor een juiste administratie.

Uitbesteding en de risico's die hiermee samenhangen

Het bestuur heeft onder behoud van zijn verantwoordelijkheden een aantal werkzaamheden structureel uitbesteed. De uitbesteding van werkzaamheden aan een derde partij heeft tot gevolg dat het bestuur geen directe gezagsverhouding heeft met de personen die bij de derde partij feitelijk en dagelijks zijn belast met de uitvoering van die werkzaamheden. Het bestuur heeft voorts geen rechtstreeks zicht op en voert geen directe controle uit op administratieve processen, zoals uitbetaling van pensioenen, pensioenberekeningen e.d. Daardoor ontbreekt eveneens zicht op de werkelijke uitvoeringskosten. Het bestuur erkent voorts dat aan de uitbesteding het risico is verbonden van discontinuïteit van de dienstverlening door AZL N.V. Bij alle uitbestedingsactiviteiten conformeert Stichting Pensioenfonds Invista zich volledig aan de regelgeving van DNB op het gebied van uitbesteding. Stichting Pensioenfonds Invista beschikt voor iedere extern uit te voeren activiteit over een uitbestedingsovereenkomst die voldoet aan het bij of krachtens artikel 34 van de PW bepaalde. In voorkomende gevallen worden met de uitvoerende organisatie nadere afspraken omtrent procedures, processen, informatieverschaffing en te leveren diensten vastgelegd in een Service Level Agreement (SLA). In een SLA worden tenminste ook afspraken vastgelegd over de administratieve organisatie, de autorisatie en -procuratiessystemen en de interne controle van de uitvoerende organisatie. Deze SLA's worden regelmatig via een audit evaluatie onder de loep genomen door het bestuur van Stichting Pensioenfonds Invista.

Juridische risico's

Een pensioenfonds loopt het risico in rechte aangesproken te worden. Ten einde dit risico te beperken kan het pensioenfonds diverse maatregelen treffen.

Een risico is dat de fondsstukken niet voldoen aan de wettelijke bepalingen. Een tweede risico is dat men als fondsbestuurder in persoon kan worden aangesproken. Een derde risico betreft het niet in voldoende mate vorm geven aan consistent beleid, dit maakt het pensioenfonds kwetsbaar indien het hierop wordt aangesproken. Een vierde risico betreft het niet of onduidelijk communiceren naar partijen. Een vijfde risico betreft aansprakelijkheid door het niet of niet goed uitvoeren door partijen die het pensioenfonds heeft ingehuurd.

Stichting Pensioenfonds Invista heeft ter beperking van deze risico's de navolgende maatregelen genomen:

1. Het pensioenfonds heeft een uitvoeringsorganisatie aangesteld. Deze toetst bij wetwijzigingen de fondsstukken en stelt waar nodig wijzigingen voor aan het bestuur.
2. Het pensioenfonds heeft een bestuurdersaansprakelijkheidsverzekering afgesloten.
3. Het pensioenfonds ziet erop toe dat besluitvorming consistent en goed gedocumenteerd plaatsvindt. Deze documentatie zorgt ervoor dat ook derden de inhoud en werking van dit beleid kunnen volgen.
4. Het pensioenfonds werkt volgens een gedetailleerd communicatieplan. Dit communicatieplan bewaakt de wettelijk verplichte communicatiemomenten. Door middel van het planmatig uitvoeren van communicatie, wordt bewaakt dat het pensioenfonds aan de eisen van de wet en consistentie van de uitingen voldoet.
5. Met alle ingehuurde partijen zijn contractuele afspraken gemaakt. Partijen dienen regelmatig te rapporteren over het wel of niet voldoen aan de gemaakte afspraken. Daar waar mogelijk heeft het pensioenfonds activiteiten gescheiden ondergebracht, waardoor er een mechanisme ontstaat van controle van de ene door de ander partij.

Jaarlijks vinden er controles plaats door actuaire en accountant op de uitvoering door het fonds. Materiële onvolkomenheden worden door hen gerapporteerd.

In het algemeen draagt het bestuur er zorg voor dat zij voldoende kennis en kunde bezit om haar verantwoordelijkheid te kunnen dragen. Een en ander is vastgelegd in het deskundigheidsplan van Stichting Pensioenfonds Invista.

Beheersing van de risico's

In het verslagjaar is aandacht gegeven aan de opzet en inrichting van de organisatie, inclusief de interne beheersing van risico's. Het bestuur heeft de risico's van Stichting Pensioenfonds Invista geanalyseerd en een beschrijving c.q. analyse van deze risico's opgenomen in de ABTN van Stichting Pensioenfonds Invista. Daarnaast is een integriteitsplan opgesteld aan de hand waarvan risico's zijn geoormerkt en van een waardering voorzien.

Voor wat betreft de financiële risico's kan worden opgemerkt dat het bestuur momenteel maandelijks wordt voorzien van managementinformatie met betrekking tot de status van de beleggingen.

Minimaal twee keer per jaar wordt de vermogensbeheerder gevraagd direct aan het bestuur verantwoording af te leggen door middel van een presentatie tijdens een bestuursvergadering. Maandelijks wordt overlegd met de vermogensbeheerder door de beleggingscommissie.

Het bestuur streeft naar een zodanige invulling van haar beleid dat jaarlijks wordt voldaan aan de eisen ten aanzien van de financiële positie en dat dit op de lange termijn leidt tot een zo laag mogelijke en stabiele pensioenpremie.

Om dit te bewerkstelligen beschikt het bestuur over de volgende sturingsmiddelen:

1. de hoogte van de toekomstige premiebatens;
2. de hoogte van de toekomstige toeslagverlening;
3. het beleggingsbeleid.

De invloed van deze sturingsmiddelen op de financiële positie van Stichting Pensioenfonds Invista wordt jaarlijks geëvalueerd. Bij deze evaluatie speelt zowel de huidige financiële positie, alsmede de financiële positie van het pensioenfonds in de toekomst, een rol.

Continuïteitsanalyse

Om te toetsen of het beleid op lange termijn tot de gewenste ontwikkeling leidt, voert het pensioenfonds ten minste eens in de drie jaar een continuïteitsanalyse uit. Stichting Pensioenfonds Invista heeft deze continuïteitsanalyse in 2009 laten uitvoeren door Hewitt Associates B.V.

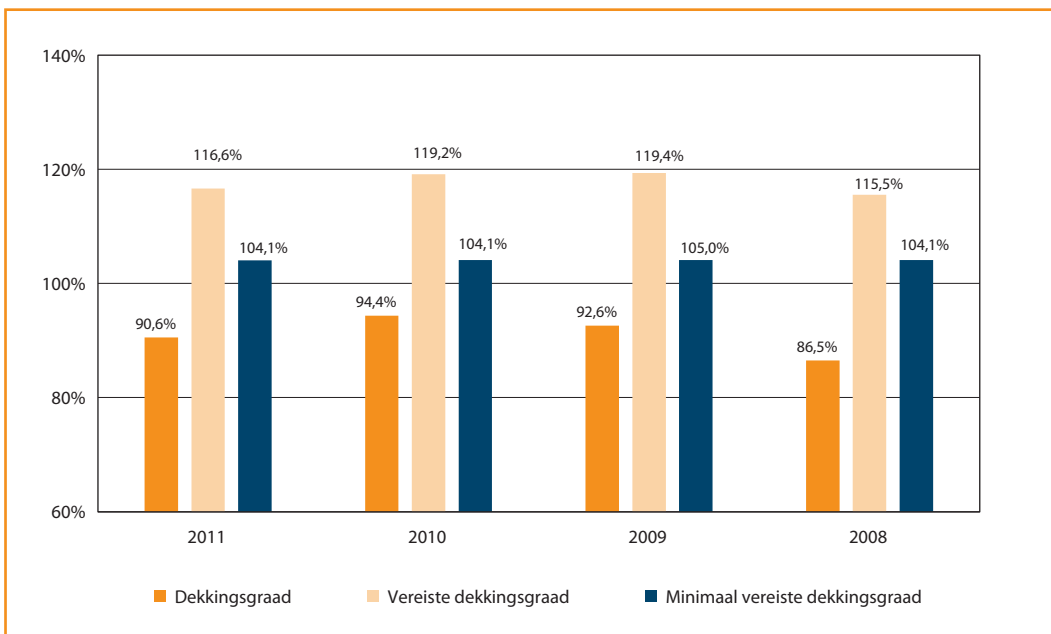
Voor wat betreft de uitbestedingsrisico's kan worden opgemerkt dat het bestuur overleg heeft gevoerd met AZL N.V. over de dienstverlening inclusief de service level agreement. Om aan de behoefte van het bestuur aan zekerheid en daarmee aan kwaliteitsgaranties tegemoet te komen, heeft AZL N.V. ervoor gekozen om gecertificeerd te worden volgens de richtlijnen van ISAE3402. Voorts wordt het bestuur door middel van periodieke rapportages van zowel de uitvoeringsorganisatie alsmede van externe adviseurs in staat gesteld de risico's en fondssituatie goed te monitoren.

Samenvatting actuariel rapport

In deze samenvatting worden, naast de ontwikkelingen gedurende het boekjaar, de belangrijkste financiële cijfers van het fonds gepresenteerd. Ter vergelijking van de cijfers van het huidige boekjaar zijn referentiecijfers opgenomen.

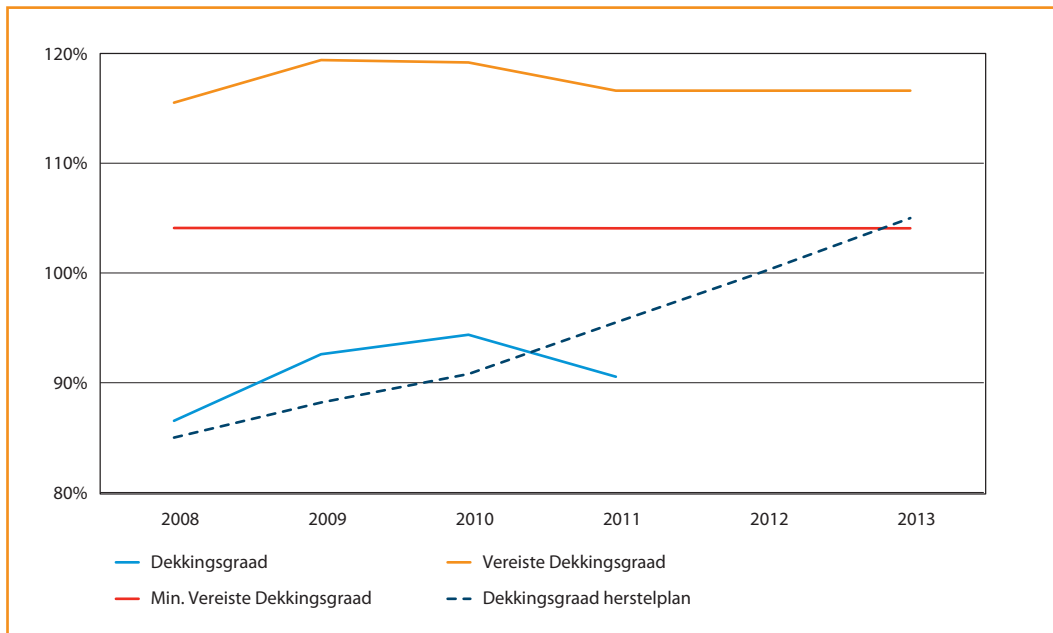
Financiële positie

De dekkinggraad van het fonds is gedaald van 94,4% ultimo 2010 naar 90,6% ultimo 2011. De dekkinggraad ultimo 2011 is lager dan zowel de vereiste dekkinggraad als de minimaal vereiste dekkinggraad. Het fonds verkeert daarom ultimo 2011 in een dekkingstekort. Onderstaande grafiek laat de ontwikkeling van de dekkinggraad zien.

In het eerste kwartaal van 2009 heeft het fonds een herstelplan ingediend bij De Nederlandsche Bank (DNB) waaruit de maatregelen blijken die het fonds heeft genomen om op korte termijn te herstellen tot het niveau van het minimaal vereist eigen vermogen en op lange termijn tot het vereist eigen vermogen. Het fonds heeft de voortgang van het herstelplan begin 2012 geëvalueerd. Hierbij is op basis van de dekkinggraad per 31 december 2011 beoordeeld of de ontwikkeling nog conform het beoogde herstelpad is en zo niet, welke consequenties dat heeft. In de grafiek op de volgende bladzijde wordt het verwachte pad weergegeven zoals dit in het oorspronkelijke herstelplan is vastgelegd.

Tevens toont de grafiek de realisatie van de dekkinggraad tot en met ultimo 2011 en de (minimaal) vereiste dekkinggraad tot en met ultimo 2013 ^{1) 2)}.

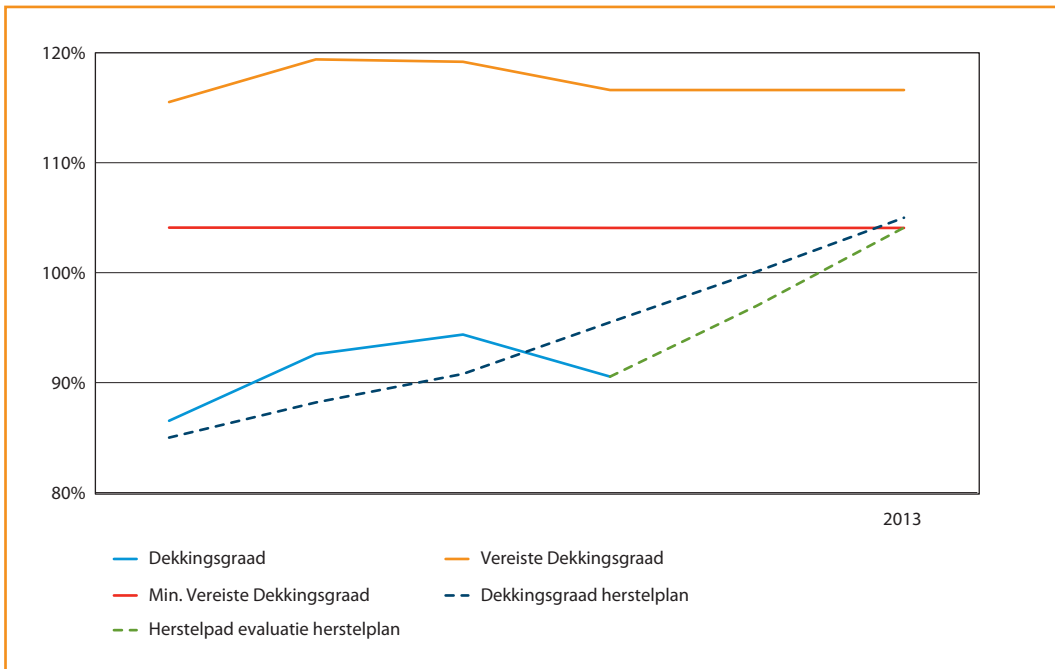
Op basis van het ingediende kortetermijnherstelplan zou ultimo 2011 een dekkinggraad van 95,5% worden verwacht. De werkelijke dekkinggraad ultimo boekjaar 2011 is echter lager (90,6%).

Uit de evaluatie herstelplan ultimo 2011 blijkt dat tijdig herstel van de dekkinggraad tot de minimaal vereiste dekkinggraad naar verwachting niet mogelijk is op basis van de in het oorspronkelijke herstelplan opgenomen maatregelen. Derhalve heeft het fonds een besluit tot voorgenomen korting op opgebouwde aanspraken genomen van 1,1%.

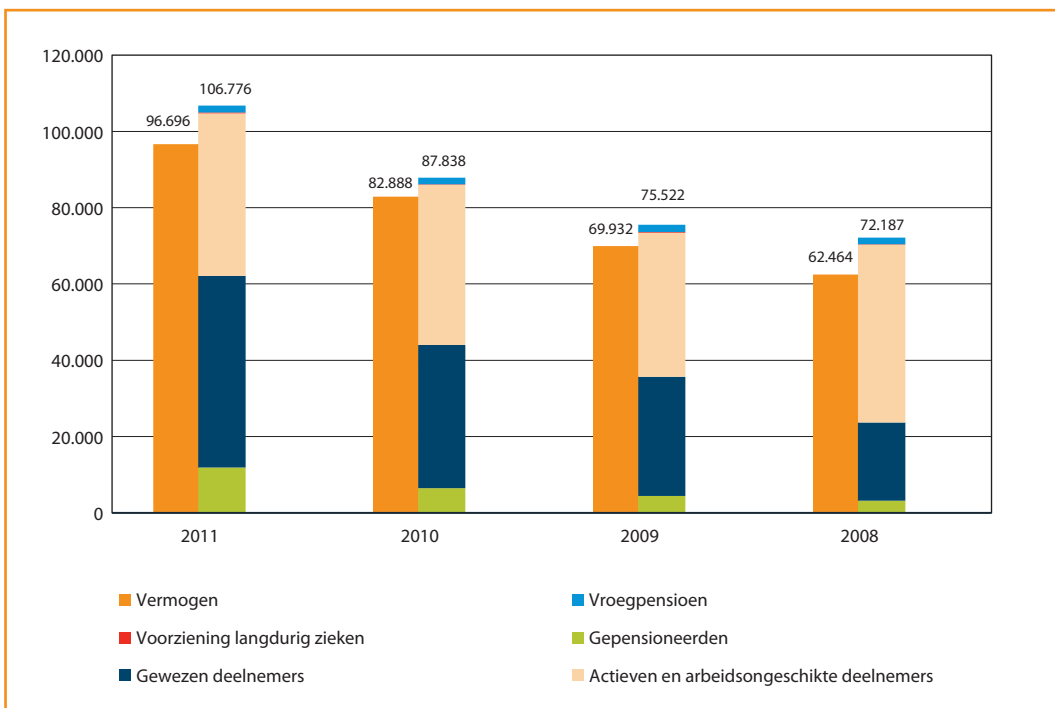
In de navolgende grafiek is – naast de eerder getoonde prognoses – tevens het verwachte verloop van de dekkinggraad van ultimo 2011 tot en met ultimo 2013 opgenomen indien rekening gehouden wordt met deze aanvullende maatregelen.

1) De vereiste dekkinggraad ultimo 2011 is gebaseerd op de strategische beleggingsmix. De vereiste dekkinggraad in de volgende jaren wordt verondersteld gelijk te zijn aan deze vereiste dekkinggraad.

2) De kwartaaldekkinggraden zijn in deze grafiek niet weergegeven.

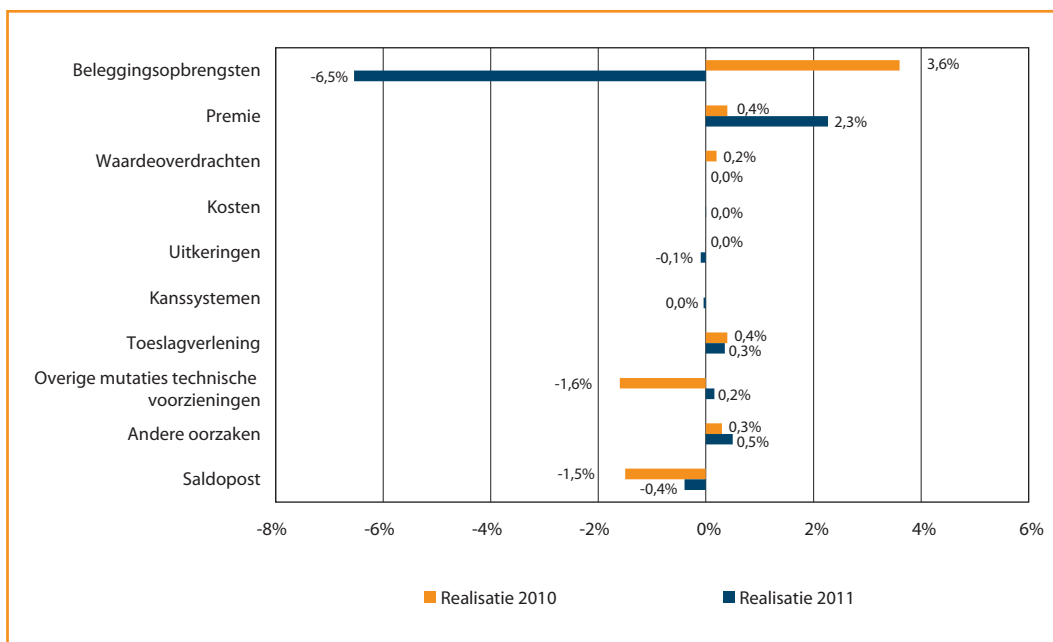

De onderstaande grafiek geeft het vermogen en de technische voorziening (bedragen in de grafiek x € 1.000,-) weer.

Analyse van het resultaat

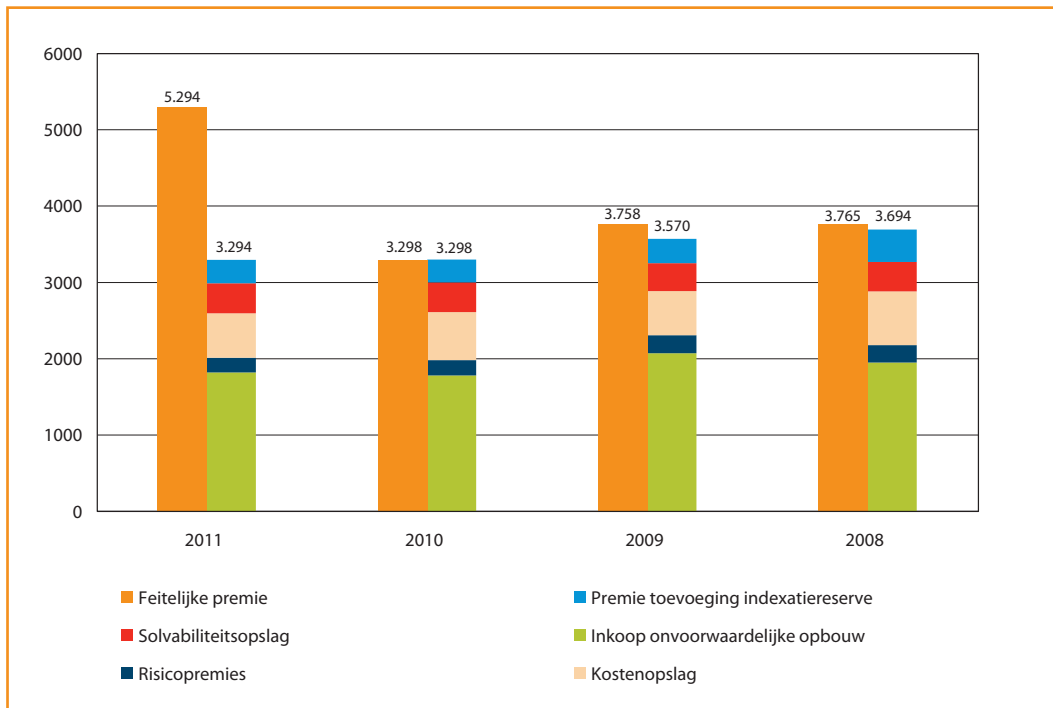
De daling van de dekkingsgraad van 3,9%-punt komt tevens tot uitdrukking in het negatieve resultaat van € 5.130.000,- in 2011 (in boekjaar 2010 was er een positief resultaat van € 640.000,-). De invloed van het resultaat op de dekkingsgraad is in onderstaande grafiek weergegeven en uitgesplitst naar mutatie-oorzaak.

De daling van de rente gedurende het boekjaar 2011 is de voornaamste oorzaak van de verslechtering van de financiële positie. Dit effect is conform de DNB-jaarstaat J605 verantwoord onder "beleggingsopbrengsten".

Kostendeekkende premie

Conform de abtn is de kostendeekkende premie over boekjaar 2011 vastgesteld op basis van een gedempt premiebeleid rekening houdend met een rente van 4,5%. De gedempte kostendeekkende premie bedraagt € 3.294.000,- De feitelijk betaalde premie, ter hoogte van € 5.294.000,-, is hoger dan de gedempte kostendeekkende premie. Een specificatie van de feitelijk betaalde premie en de gedempte kostendeekkende premie wordt in de volgende grafiek (bedragen in de grafiek x € 1.000,-) weergegeven.

Bestemming van het saldo

In de bestuursvergadering van 25 juni 2012 heeft het bestuur besloten het resultaat over het boekjaar 2011 ad negatief € 5.130.000,- als volgt te verdelen:

	2011
	x € 1.000
Indexatiereserve	3.122
Bestemmingsreserve SUT	26
Algemene reserve	-8.278
	<hr/>
	-5.130
	<hr/>

Kerkrade, 25 juni 2012

Het bestuur

Dhr. J.H.G. Thomas
voorzitter

Dhr. Tj. J. War

Mevr. N. Kowalski

Dhr. M. Wita

Dhr. M.F.N. Crombach

Dhr. A.S. Westhuis

Verslag van het Verantwoordingsorgaan

Inleiding

In het kader van de principes van goed pensioenfondsbestuur is met ingang van 1 januari 2008 een Verantwoordingsorgaan ingesteld. In het kader van genoemde principes, is het verantwoordingsorgaan gevraagd een oordeel te geven over het door het bestuur gevoerde beleid over het verslagjaar 2011.

Het verantwoordingsorgaan heeft in het kader van zijn taakuitoefening kennis genomen van het jaarverslag en de jaarrekening over verslagjaar 2011. Tevens heeft het verantwoordingsorgaan kennis genomen van de fondsdocumenten zoals statuten, pensioenreglementen, de actuariële en bedrijfstechnische nota en de notulen van de bestuursvergaderingen. Daarnaast is deelgenomen in het vooroverleg traject, voor het opstellen van de jaarstukken.

Werkzaamheden verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan is zowel na ontvangst van het jaarverslag als gedurende het jaar in overleg geweest met het bestuur over de navolgende zaken:

- beleid Stichting Pensioenfonds Invista;
- rolverdeling met AZL;
- financiële en actuariële analyses, risico's, uitgangspunten en aanbevelingen;
- ontwikkeling van de dekkingsgraad;
- jaarverslag en jaarrekening 2011;
- deskundigheid van het bestuur;
- communicatie tussen het pensioenfonds en haar deelnemers
- waarborgen continuïteit van het pensioenfonds;
- vooruitzichten waaronder het herstelplan en de evaluatie daarvan.

Oordeel verantwoordingsorgaan over 2011

Na kennis te hebben genomen van het jaarverslag en de jaarrekening over het verslagjaar 2011 en na beoordeling van het gevoerd beleid over het verslagjaar is het verantwoordingsorgaan van mening dat het bestuur hun taken naar behoren hebben uitgevoerd. Het verantwoordingsorgaan benadrukt positief te zijn over de aandacht van het bestuur voor goede communicatie met belanghebbenden, zowel via AZL als de internetsite van de Stichting Pensioenfonds Invista.

Aldus vastgesteld en ondertekend door het verantwoordingsorgaan d.d. 1 juni 2012 te Goes.

Namens deze,

P.C.J. Seuntjens
Voorzitter

Reactie bestuur

Het verantwoordingsorgaan heeft het jaarverslag en de jaarrekening 2011 bestudeerd en haar commentaar gegeven. Het bestuur waardeert het commentaar zowel als de inzet en de betrokkenheid van de leden van het verantwoordingsorgaan.

Kerkrade, 25 juni 2012

Het bestuur

Jaarrekening

Balans per 31 december

(na resultaatverdeling; in duizenden euro)

Activa	2011	2010
Beleggingen voor risico pensioenfonds [1]		
Zakelijke waarden		
Beleggingsfondsen in aandelen	35.059	34.322
Vastrentende waarden		
Beleggingsfondsen in obligaties	61.044	48.434
Overige beleggingen		
Beleggingsfondsen in hedgefondsen	0	2.630
	96.103	85.386
Vorderingen en overlopende activa [2]	247	325
Liquide middelen [3]	4.158	665
	100.508	86.376

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Passiva	2011	2010
Reserves [4]		
Indexatiereserve	9.437	6.315
Bestemmingsreserve SUT	260	234
Algemene reserve	-19.777	-11.499
	-10.080	-4.950
Technische voorzieningen		
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [5]	106.625	85.972
Overige technische voorzieningen		
Voorziening voor affinanciering vroegpensioen [6]	0	1.693
Voorziening langdurig zieken [7]	151	173
	151	1.866
Voorziening schadeclaim [8]	2.270	2.270
Kortlopende schulden [9]	1.483	1.153
Overlopende passiva [10]	59	65
	100.508	86.376

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de balans, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

	2011	2010
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
Directe beleggingsopbrengsten [11]	-1	-61
Indirecte beleggingsopbrengsten [12]	9.546	11.295
Kosten vermogensbeheer [13]	-199	-85
	9.346	11.149
Premiebijdragen van werkgever en werknemers [14]	5.346	3.301
Saldo van overdrachten van rechten [15]	0	-343
Pensioenuitkeringen [16]	-699	-365
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds [17]		
Toevoeging pensioenopbouw	-2.342	-1.997
Toevoeging indexerings- en overige toeslagen	0	0
Rentetoevoeging	-1.155	-969
Onttrekking voor uitkeringen	662	372
Wijziging marktrente	-16.031	-8.852
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	0	499
Sterfte	-279	200
Overige mutaties	-46	-324
Incidentele wijzigingen	231	-1.473
Overboeking van voorziening voor affinanciering vroegpensioenen	-1.693	0
	-20.653	-12.544
Mutatie overige technische voorzieningen		
Voorziening garantiereserve [18]	1.693	232
Voorziening langdurig zieken [19]	22	-4
	1.715	228

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

	2011	2010
Herverzekering		
Premies [20]	-190	-200
Uitkering uit herverzekering [21]	145	-177
Waardeverandering vordering uit hoofde van herverzekeringsdeel technische voorzieningen [22]	441	186
	396	-191
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten [23]	-559	-599
Overige baten en lasten [24]	-22	4
Saldo van baten en lasten	-5.130	640
Bestemming van het saldo		
Indexatiereserve	3.122	4.298
Bestemmingsreserve SUT	26	32
Algemene reserve	-8.278	-3.690
	-5.130	640

[..] De tussen haken vermelde nummers verwijzen naar corresponderende nummers in de toelichting op de staat van baten en lasten, die een integraal onderdeel uitmaakt van de jaarrekening.

Kasstroomoverzicht

(in duizenden euro)

	2011	2010
Pensioenactiviteiten		
Ontvangsten		
Bijdragen	5.245	3.163
Overgenomen pensioenverplichtingen	0	6
Uitkeringen uit herverzekering	461	0
Overige	0	4
	5.706	3.173
Uitgaven		
Uitgekeerde pensioenen en afkopen, loonheffing, sociale premies en andere inhoudingen	-687	-361
Uitkeringen uit herverzekering	0	-3
Overgedragen pensioenverplichtingen	0	-343
Pensioenuitvoerings- en administratiekosten	-432	-1.122
Overige	-20	0
	-1.139	-1.829
Beleggingsactiviteiten		
Ontvangsten		
Directe beleggingsopbrengsten	16	40
Verkopen beleggingen	4.537	2.316
	4.553	2.356
Uitgaven		
Aankopen beleggingen	-5.428	-9.336
Kosten vermogensbeheer	-199	-85
	-5.627	-9.421
Mutatie geldmiddelen	3.493	-5.721
Saldo geldmiddelen 1 januari	665	6.386
Saldo geldmiddelen 31 december	4.158	665

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Algemeen

Toepassing richtlijnen voor de jaarverslaggeving

Op de rechtspersoon is van toepassing het jaarrekeningregime voor grote rechtspersonen. De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9 Boek 2 BW en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. Ultimo 2011 heeft het fonds de leeftijdscorrecties vervangen door ervaringssterftepercentages. Deze overgang leidt tot een daling van de voorziening en een positief resultaatteffect van 0,6%.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "vorderingen of schulden uit hoofde van effectentransacties".

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar Euro tegen de koers per balansdatum. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum.

Waardering

Algemene grondslagen

Alle activa en passiva zijn gewaardeerd tegen de kostprijs, tenzij hierna een andere waarderingsgrondslag wordt vermeld. Voor kortlopende vorderingen en schulden wordt de kostprijs geacht een redelijke benadering te zijn van de reële waarde.

Aandelen

Aandelen worden gewaardeerd tegen de actuele waarde ultimo boekjaar. De koersverschillen worden verantwoord in de staat van baten en lasten.

Obligaties

De obligaties worden tegen de actuele waarde gewaardeerd. De koersverschillen worden verantwoord in de staat van baten en lasten.

Overige beleggingen

De overige beleggingen worden tegen de actuele waarde gewaardeerd.

Indexatiereserve

Voor de indexatie van de actieve deelnemers is een indexatiereserve gevormd. Jaarlijks wordt de beschikbare positieve overrente bepaald en toegevoegd aan de indexatiereserve. Aan de indexatiereserve wordt naast de eventuele overrente tevens het rendement op de indexatiereserve en een doorsneepremie van 4% van de pensioengrondslag (op basis van de pensioenregeling voor 2006) toegevoegd. Het bestuur stelt jaarlijks per regeling de indexatie vast, waarbij onder andere rekening wordt gehouden met de financiële positie van het fonds. De op basis van dit bestuursbesluit benodigde koopsom ter verhoging van de pensioenaanspraken wordt onttrokken aan de indexatiereserve van de betreffende regeling. In 2011 lag het gerealiseerd rendement boven het niveau van de 1-jaarsrente van de rentetermijnstructuur. Dit betekent dat er in 2011 een toevoeging aan de indexatiereserve uit hoofde van de overrente heeft plaatsgevonden.

Bestemmingsreserve SUT

De bestemmingsreserve SUT is een uitdeling uit de overreserves van de voormalige stichting S.U.T. De stand van € 260.000,- bestaat uit de uitdeling ad € 185.000,- (reeds in boekjaar 2008 gevormd) die Stichting Pensioenfonds Invista begin 2009 heeft ontvangen en het verkregen rendement hierop over de boekjaren 2009, 2010 en 2011.

Algemene reserve

De jaarlijkse resultaten worden toegevoegd c.q. onttrokken aan de algemene reserve.

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

De voorziening pensioenverplichtingen voor risico is gebaseerd op de volgende actuariële grondslagen:

Intrest

Rentetermijnstructuur van De Nederlandsche Bank.

Intresttoevoeging

Op basis van de DNB rentetermijnstructuur primo 2011 is deze rente gelijk aan 1,296% (2010: 1,303%).

Sterfte

AG Prognosetafel 2010-2060 (startjaar 2012) met ervaringssterfte.

Gehuwdheid

Bij de vaststelling van de voorziening voor partnerpensioen wordt ervan uitgegaan dat vóór de pensioendatum een leeftijdsafhankelijk percentage van de deelnemers een partner heeft (onbepaald partnersysteem). Na pensioenleeftijd wordt het bepaalde partnersysteem gehanteerd.

Uitkeringen

De uitkeringen worden continu betaalbaar verondersteld.

Leeftijden

De leeftijd van de (gewezen) deelnemer, de nabestaande of wees wordt in jaren en maanden nauwkeurig vastgesteld.

Leeftijdsverschil

Het leeftijdsverschil tussen man en vrouw is op 3 jaar gesteld (man ouder dan vrouw).

Kosten

In de voorziening pensioenverplichtingen is een excassovoorziening begrepen van 2,0% (2010: 2,0%) van de netto voorziening.

Voorziening affinanciering vroegpensioen

Deze voorziening is berekend op bovenstaande grondslagen en is met ingang van boekjaar 2011 opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds.

Voorziening langdurig zieken

Deze voorziening is bepaald op twee keer de benodigde risicopremie.

Voorziening schadeclaim

Dit betreft een in 2009 ontvangen schadeloosstelling. De tegenpartij heeft hoger beroep aangetekend tegen deze uitspraak.

Herverzekering

Gesepareerd beleggingsdepot

Met Nationale Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V. te Rotterdam is een vermogens- en beheerovereenkomst afgesloten. De gestorte gelden zijn ondergebracht in een gesepareerd beleggingsdepot. De beleggingen geschieden in nominale waarden. De overrente, dat wil zeggen het verschil tussen de op de beleggingen verdiende intrest en de voor de financiering van de pensioenverplichtingen benodigde rekenrente, komt contractueel ten gunste van het fonds. Alle beleggingen en de bij het depot horende bankrekening bij de Bank of New York zijn juridisch eigendom van Nationale Nederlanden. Het pensioenfonds loopt echter het economisch risico over de beleggingen waar het de waarde en het rendement betreft. Na beëindiging van de contractperiode worden de beleggingen overgedragen aan het pensioenfonds. Uit prudentie is tot en met boekjaar 2010 een kredietafslag toegepast op de beleggingen van het gesepareerd beleggingsdepot. Deze kredietafslag is in 2011 vervallen. Het contract heeft een looptijd van vijf jaar en heeft als einddatum 31 december 2012. Afrekening van de resultaatdeling vindt plaats aan het einde van de looptijd van het contract. Van het verzekeringstechnisch resultaat komt 70% over de eerste € 500.000,- ten gunste van het fonds en over het meerdere 85%. Ultimo 2011 bedraagt het cumulatief resultaat voor het fonds € 314.000,-.

Resultaatbepaling

Algemeen

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Onder directe beleggingsopbrengsten wordt bij vastrentende waarden verstaan de rente-opbrengst verminderd met de kosten.

De intresten van overige activa en passiva worden opgenomen op basis van nominale bedragen.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Onder indirecte beleggingsopbrengsten worden de volgende resultaten opgenomen:

- gerealiseerde en niet-gerealiseerde koersverschillen op de beleggingsportefeuille;
- valutaverschillen met betrekking tot deposito's en bankrekeningen in buitenlandse valuta en valutatermijntransacties.

Kosten van vermogensbeheer

Onder de kosten van vermogensbeheer worden de kosten opgenomen die verband houden met het beheer van de beleggingen.

Kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

Toelichting op de balans per 31 december

(in duizenden euro)

Activa

[1] Beleggingen voor risico pensioenfonds

Categorie	Stand ultimo 2010	Aankopen/Verstrekingen	Verkopen uitlotingen (af)lossingen	Gerealiseerde koersverschillen	Niet-gerealiseerde koersverschillen	Vrijval Kredietafslag	Stand ultimo 2011
Zakelijke waarden							
Beleggingsfondsen in aandelen	34.322	2.563	0	0	-2.004	178	35.059
Vastrentende waarden							
Beleggingsfondsen in obligaties	48.434	2.704	-1.810	23	11.444	249	61.044
Overige beleggingen							
Beleggingsfondsen in hedgefondsen	2.630	0	-2.727	83	0	14	0
Totaal belegd vermogen	85.386	5.267	-4.537	106	9.440	441	96.103

Er worden geen beleggingen uitgeleend. Verder wordt er niet direct belegd in de aangesloten onderneming.

Methodiek bepaling marktwaarde

Level 1: Directe marktwaardering: beursnotering in een actieve markt (waarop geen prijsaanpassingen worden uitgevoerd).

Level 2: Afgeleide marktwaardering: geen directe beursnotering maar andere uit de markt waarneembare data danwel een prijs gebaseerd op een transactie in een niet actieve markt met niet-significante prijsaanpassing (gebaseerd op aannames en schattingen).

Level 3: Modellen en technieken: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant beïnvloeden.

Categorie	Level 1	Level 2	Level 3	Stand ultimo 2011
	Directe markt-notering	Afgeleide markt-notering	Modellen en technieken niet gebaseerd op marktdata	
Zakelijke waarden				
Beleggingsfondsen in aandelen	0	35.059	0	35.059
Vastrentende waarden				
Vastrentende beleggingsfondsen	0	61.044	0	61.044
Totaal belegd vermogen	0	96.103	0	96.103

Bij bovenstaande indeling is geen look through van toepassing.

	2011	2010
[2] Vorderingen en overlopende activa		
Lopende intrest en dividend		
Hieronder is opgenomen de aan het boekjaar toe te rekenen intrest en dividend van:		
Liquide middelen	0	18
Overige vorderingen		
Vordering op Nationale Nederlanden inzake langdurig zieken	151	173
Uitkeringsgerechtigden	0	1
Premies (afrekeningen)	96	133
	247	307
Totaal vorderingen en overlopende activa	247	325
[3] Liquide middelen		
ING Bank N.V.	2.445	60
Bank of New York (depotbank)	1.713	605
	4.158	665
Totaal activa	100.508	86.376

Passiva**[4] Reserves****Indexatiereserve**

Stand per 1 januari

6.315

2.017

Bij: uit bestemming saldo

3.122

4.298

Stand per 31 december**9.437****6.315****Bestemmingsreserve SUT**

Stand per 1 januari

234

202

Bij: uit bestemming saldo

26

32

Stand per 31 december**260****234****Algemene reserve**

Stand per 1 januari

-11.499

-7.809

Af: uit bestemming saldo

-8.278

-3.690

Stand per 31 december**-19.777****-11.499****Totaal reserves****-10.080****-4.950**

Het minimaal vereist vermogen bedraagt 104,1% (2010 104,1%).

De vereiste dekkingsgraad op basis van de solvabiliteitstoets bedraagt 116,6% (2010 122,0%).

De feitelijke dekkingsgraad is 90,6% (2010 94,4%).

Per 31 december 2008 voldeed het fonds niet aan de wettelijke normen met betrekking tot vereist eigen vermogen. Door het bestuur is hiervan melding gemaakt bij de toezichthouder DNB en er is een korte- en lange termijnherstelplan ingediend. Hieruit blijkt dat het bestuur verwacht dat, gegeven de uitgangspunten, binnen de gestelde termijn van vijf jaar (31 december 2013) wordt voldaan aan de eisen van het minimaal vereist eigen vermogen.

Uit de evaluatie van het herstelplan begin 2012 blijkt dat de dekkingsgraad van Stichting Pensioenfonds Invista per einde 2013 naar verwachting niet boven 104,1% zal zijn. Als gevolg daarvan heeft het bestuur een kortingsmaatregel van 1,1% aangekondigd per 1 april 2013. Deze kortingsmaatregel vervalt indien de dekkingsgraad op 31 december 2012 volgens de dan gehouden evaluatie van het herstelplan voldoende zal zijn gestegen.

	2011	2010
Technische voorzieningen		
[5] Voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds		
De voorziening pensioenverplichtingen per 31 december is als volgt opgebouwd:		
Deelnemers	44.494	41.996
Gewezen deelnemers	50.310	37.559
Pensioengerechtigden	11.821	6.417
	106.625	85.972
Stand per 1 januari	85.972	73.428
Mutaties		
Toevoeging pensioenopbouw	2.342	1.997
Toevoeging indexering en overige toeslagen	0	0
Rentetoevoeging	1.155	969
Onttrekking voor uitkeringen	-662	-372
Wijziging marktrente	16.031	8.852
Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten	0	-499
Wijziging overige actuariële uitgangspunten	279	-200
Overige mutaties	46	324
Incidentele wijzigingen	-231	1.473
Overboeking van voorziening voor affinanciering vroegpensioen	1.693	0
Stand per 31 december	106.625	85.972
Overige technische voorzieningen		
[6] Voorziening voor affinanciering vroegpensioen		
Stand per 1 januari	1.693	1.925
Mutatie t.g.v. de staat van baten en lasten	-1.693	-232
Stand per 31 december	0	1.693
[7] Voorziening langdurig zieken		
Stand per 1 januari	173	169
Mutatie t.g.v. / t.l.v. de staat van baten en lasten	-22	4
Stand per 31 december	151	173
Totaal overige technische voorzieningen per 31 december	151	1.866

	2011	2010
[8] Voorziening schadeclaim		
Stand per 1 januari	2.270	2.270
Bij: mutatie als gevolg van voorlopige betaling	0	0
Stand per 31 december	2.270	2.270
[9] Kortlopende schulden		
Nationale Nederlanden	1.130	942
Nog af te wikkelen effectentransacties	0	161
Loonheffing en sociale lasten	24	14
De Nederlandsche Bank	5	6
Actuariskosten	12	22
Advocaatkosten	1	6
Autoriteit Financiële Markten	2	1
Premies (afrekening)	309	0
Overige	0	1
	1.483	1.153
[10] Overlopende passiva		
Raming accountantskosten	30	31
Raming actuariskosten	28	28
Overige	1	0
Vooruitontvangen bedragen volgend boekjaar	0	6
	59	65
Totaal passiva	100.508	86.376

Toelichting op de staat van baten en lasten

(in duizenden euro)

Bezoldiging bestuursleden

De bestuursleden van Stichting Pensioenfonds Invista ontvangen geen vergoeding.

Personeel

Gedurende het boekjaar 2011 had de stichting geen personeel in dienst.

Baten en lasten	2011	2010
Beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds		
[11] Directe beleggingsopbrengsten		
Banken en deposito's	4	18
Verzekeringsmaatschappijen	-5	-32
Intrest m.b.t. waardeoverdrachten	0	-47
	-1	-61
[12] Indirecte beleggingsopbrengsten		
– Gerealiseerde koersverschillen:		
• Vastrentende beleggingsfondsen	23	26
• Hedgefondsen	83	0
	106	26
– Niet-gerealiseerde koersverschillen:		
• Beleggingsfondsen in aandelen	-2.004	5.194
• Vastrentende beleggingsfondsen	11.444	6.031
• Hedgefondsen	0	44
	9.440	11.269
	9.546	11.295
[13] Kosten vermogensbeheer ¹⁾		
Beheerloon	-199	-85
Totaal beleggingsopbrengsten voor risico pensioenfonds	9.346	11.149

1) Het is niet mogelijk om de kosten vermogensbeheer naar de verschillende beleggingscategorieën te verdelen.

	2011	2010
[14] Premiebijdragen van werkgever en werknemers		
Werknemersaandeel	446	470
Werkgeversaandeel	2.588	2.814
Extra premiestorting werkgever	2.000	0
Inkoopsommen	260	14
FVP-bijdragen	52	3
	5.346	3.301
De premiebijdragen van werkgever en werknemers bedragen in totaal 23,1% (2010 23,1%) van de loonsom. Hiervan komt 19,6% (2010 19,6%) voor rekening van de werkgever en 3,5% (2010 3,5%) voor rekening van de werknemers.		
De kostendekkende, gedempte en feitelijke premies zijn als volgt:		
– Feitelijke premie (exclusief FVP-bijdragen)	5.294	3.298
– Kostendekkende premie	3.887	3.584
– Gedempte kostendekkende premie	3.294	3.298
De aan het boekjaar toe te rekenen feitelijke premie is als bate verantwoord.		
De kostendekkende premie is als volgt samensteld:		
– Actuarieel benodigd	2.309	2.017
– Risicopremies overlijden en arbeidsongeschiktheid	191	200
– Opslag in stand houden vereist vermogen	489	438
– Opslag voor uitvoeringskosten	591	632
– Actuarieel benodigd ten behoeve van indexatiereserve	307	297
	3.887	3.584
De gedempte kostendekkende premie is als volgt samengesteld:		
– Actuarieel benodigd	1.822	1.782
– Risicopremies overlijden en arbeidsongeschiktheid	191	200
– Opslag in stand houden vereist vermogen	393	391
– Opslag voor uitvoeringskosten	581	628
– Actuarieel benodigd ten behoeve van indexatiereserve	307	297
	3.294	3.298
Bij de bepaling van de aan het boekjaar toe te rekenen premie is rekening gehouden met verleende premiekortingen en/of premieopslagen.		

In 2011 heeft het fonds een feitelijke premie van 5.294 ontvangen.
Deze is hoger dan de gedempte kostendeekkende premie.

[15] Saldo van overdrachten van rechten

Overgenomen pensioenverplichtingen

Overgedragen pensioenverplichtingen

[16] Pensioenuitkeringen

Ouderdomspensioen

Partnerpensioen

Wezenpensioen

Afkoopsommen

[17] Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico pensioenfonds

Toevoeging pensioenopbouw

Toevoeging indexering en overige toeslagen

Rentetoevoeging

Onttrekking voor uitkeringen en pensioenuitvoeringskosten

Wijziging marktrente

Wijziging uit hoofde van overdracht van rechten

Sterfte

Overige mutaties

Incidentele wijzigingen

Overboeking van voorziening voor affinanciering vroegpensioen

Mutatie overige technische voorzieningen

[18] Mutatie voorziening affinanciering vroegpensioen

[19] Mutatie voorziening langdurig zieken

	2011	2010
	0	0
	0	-343
	0	-343
	-557	-242
	-130	-111
	-11	-10
	-1	-2
	-699	-365
	-2.342	-1.997
	0	0
	-1.155	-969
	662	372
	-16.031	-8.852
	0	499
	-279	200
	-46	-324
	231	-1.473
	-1.693	0
	-20.653	-12.544
	1.693	232
	22	-4
	1.715	228

	2011	2010
Herverzekering		
[20] Premies herverzekering		
Overlijdensrisico	-123	-135
Arbeidsongeschiktheidsrisico	-67	-65
	-190	-200
[21] Uitkering uit herverzekering		
Sterfte	207	-202
Invaliditeit	19	39
Mutaties	-81	-14
	145	-177
[22] Waardeverandering vordering uit hoofde van herverzekeringsdeel technische voorzieningen		
Vrijval kredietafslag herverzekeraar 31 december 2009	0	627
Vrijval kredietafslag herverzekeraar 31 december 2010	441	0
Kredietafslag herverzekeraar	0	-441
	441	186
Totaal herverzekering	396	-191
[23] Pensioenuitvoerings- en administratiekosten		
Administratiekosten	-346	-323
Accountantskosten (controle jaarrekening)	-29	-30
Actuariskosten	-111	-147
Advieskosten	-50	-63
De Nederlandsche Bank	-5	-6
Autoriteit Financiële Markten	-2	-2
Vergader- en verblijfkosten	-3	-3
Overige	-13	-25
	-559	-599
[24] Overige baten en lasten		
Resultaat inzake herverzekering risico langdurig zieken	-22	4
Saldo van baten en lasten	-5.130	640

Actuariële analyse van het saldo

	2011	2010
Beleggingsopbrengsten	-7.840	1.245
Kosten	0	0
Premies	1.915	152
Sterfte	-72	11
Arbeidsongeschiktheid	-7	-10
Uitkeringen	-50	2
Waardeoverdrachten	0	156
Mutaties	-55	-87
Toeslagverlening	307	297
Incidentele mutaties voorzieningen	231	-1.316
Andere oorzaken	441	190
	-5.130	640

Risicoparagraaf

(in duizenden euro)

In de risicoparagraaf binnen het bestuursverslag is het beleid rond risicobeheersing uiteengezet. Hierna wordt een aantal specifieke risico's nader toegelicht en gekwantificeerd.

Solvabiliteitsrisico

Het belangrijkste financieel risico voor het Pensioenfonds is het niet kunnen nakomen van de pensioentoezeggingen.

Een belangrijke maatstaf hiervoor is het aanwezig Eigen vermogen. Wettelijk is een gestandaardiseerde methode vastgelegd om te kunnen toetsen of het aanwezig Eigen vermogen voldoende is om een aantal specifieke risico's op te kunnen vangen (het standaardmodel).

Jaarlijks vindt toetsing plaats aan de hand van dit standaardmodel. De verschillende risicofactoren hierin worden benoemd onder de noemer S1 tot en met S6 en S8. Tevens wordt rekening gehouden met onderling compenserende effecten (diversificatie effect). Hierna zijn de uitkomsten weergegeven voor de verschillende risicocategorieën:

	2011		2010	
	€	%	€	%
Renterisico (S1)	2.107	2,0	3.915	4,5
Zakelijke waarden risico (S2)	12.991	12,2	11.746	13,4
Valutarisico (S3)	9.183	8,6	8.156	9,3
Grondstoffenrisico (S4)	961	0,9	0	0,0
Kredietrisico (S5)	3.636	3,4	2.220	2,5
Verzekeringstechnisch risico (S6)	3.980	3,7	3.615	4,1
Concentratierisico (S8)	0	0,0	0	0,0
Diversificatie-effect	-15.113	-14,2	-12.806	-14,6
Vereist eigen vermogen	17.745	16,6	16.846	19,2
Aanwezige dekkingsgraad		90,6		94,4
Minimaal vereiste dekkingsgraad		104,1		104,1
Vereiste dekkingsgraad		116,6		119,2

De dekkingsgraad wordt berekend door het totaal van de activa voor risico van het Pensioenfonds (minus de passiefposten Kortlopende schulden en overlopende passiva en Herverzekeringsdeel technische voorzieningen) te delen door de Voorziening pensioenverplichtingen (plus Overige technische voorzieningen). Het afgelopen jaar is deze, op grondslagen van het Pensioenfonds, afgenomen van 94,4% (2010) tot 90,6% (2011).

Renterisico

Het Pensioenfonds kent een langere looptijd voor pensioenverplichtingen dan voor de looptijd van de beleggingen. Het renterisico wordt veroorzaakt, doordat de rentegevoeligheid van de verplichtingen afwijkt van de rentegevoeligheid van de beleggingen.

De daling van de rentestanden die worden gehanteerd bij de berekeningen van de Voorziening pensioenverplichtingen (eind 2011: 2,75% ten opzichte van eind 2010: 3,45%) leidt tot een stijging van de Voorziening pensioenverplichtingen (in 2011: 16.031).

De beleggingen, gewaardeerd tegen marktwaarde, zijn in meer of mindere mate gerelateerd aan ontwikkelingen van de rentestanden. Door de periodieke afstemming van beide ontwikkelingen wordt de dekkinggraad nauwgezet gemonitord. Deze rentegevoeligheid is één van de actoren bij de bepaling van de (strategische) assetallocatie en de duratie van de portefeuilles.

Duratie van de vastrentende waarden 25,7.

Duratie van de pensioenverplichtingen 20,7.

Gevoeligheidsanalyse:

Een daling van de marktrente van 1,0%-punt zou leiden tot een hogere verplichting ad 22.055 en tegelijkertijd tot een hogere marktwaarde van de (vastrentende) beleggingen ad 15.193. Per saldo zou een dergelijke daling van de marktrente een verlagend effect op het eigen vermogen hebben van 6.862.

Zakelijke waarden risico

Mogelijke waardedalingen van beleggingen voor het vastgoed en de aandelen zijn in het hiervoor genoemde standaardmodel begrepen. Hiervoor wordt een gedifferentieerde berekening naar categorieën van markten en beleggingen uitgevoerd. Ter zake van het zakelijke waarden risico worden risico-inschattingen aan de hand van de in de markt gebruikelijke risicoparameters gemaakt. In het beleggingsbeleid wordt met dergelijke risico's rekening gehouden door ondermeer een toepassing van voldoende spreiding in de beleggingsportefeuille naar categorieën, markten en dergelijke. De volatiliteit van de marktwaarden (prijsrisico's) van beleggingen wordt periodiek geëvalueerd en kan leiden tot bijstellingen in het vermogensbeheer.

	2011		2010	
	€	%	€	%
<i>Verdeling zakelijke waarden per categorie (2010 voor kredietafslag):</i>				
Ontwikkelde markten (Mature markets)	29.822	85,0	32.376	87,1
Opkomende markten (Emerging markets)	2.367	6,8	4.223	11,4
BRIC-landen	1.934	5,5	0	0,0
Private equity, hedge funds en multimanagerfondsen	67	0,2	27	0,1
Liquiditeiten inbegrepen in beleggingen	869	2,5	518	1,4
	35.059	100,0	37.144	100,0

Valutarisico

De pensioenverplichtingen luiden in euro's, de mogelijke risico's als gevolg van valutakoersontwikkelingen komen daarom alleen bij de beleggingen tot uitdrukking. Zonder afdekking van valutarisico loopt het pensioenfonds risico bij een daling van vreemde valuta ten opzichte van de euro.

	2011		2010	
	€	%	€	%
<i>Zakelijke waarden naar valuta (2010 voor kredietafslag):</i>				
Euro	12.838	36,6	9.710	26,2
Amerikaanse dollar	9.594	27,4	12.716	34,3
Australische dollar	753	2,1	976	2,6
Canadese dollar	741	2,1	1.119	3,0
Britse pound sterling	3.156	9,0	3.717	10,0
Hongkongse dollar	1.054	3,0	1.318	3,5
Japans yen	1.852	5,3	2.447	6,6
Zwitserse francs	1.055	3,0	1.238	3,3
Overige	3.147	9,0	3.385	9,1
Liquideiteiten inbegrepen in beleggingen	869	2,5	518	1,4
	35.059	100,0	37.144	100,0
<i>Vastrentende waarden naar valuta (2010 voor kredietafslag):</i>				
Euro	50.860	83,3	42.043	86,3
Amerikaanse dollar	-834	-1,4	2.613	5,4
Japanse yen	-73	-0,1	1.920	3,9
Overige	2.797	4,6	666	1,4
Liquideiteiten inbegrepen in beleggingen	8.294	13,6	1.441	3,0
	61.044	100,0	48.683	100,0

Kredietrisico

Er wordt enkel belegd via fondsen die aan de hand van mandaten gemanaged worden. Een van de aspecten daarbij is het beheersen van kredietrisico's. Bij het kredietrisico dient het effect van de kredietwaardigheid van de partijen, waarin belegd wordt, tot uitdrukking te komen. Het kredietrisico komt tot uitdrukking in de zogenaamde creditspread. Deze creditspread is het verschil tussen de uitkering die afhangt van de kredietwaardigheid van de tegenpartij en een uitkering die met volledige zekerheid (risicovrij) tot uitkering zal komen. Het kredietrisico verbonden aan derivatentransacties wordt beheerst door het afsluiten van standaardovereenkomsten met tegenpartijen, het beoordelen van de kredietwaardigheid van tegenpartijen, het spreiden van het transactievolume over verschillende tegenpartijen, het eisen van voldoende onderpand en een adequate monitoring met betrekking tot de gestelde eisen inzake het onderpand.

De beleggingsfondsen bevatten rechtstreekse beleggingen waarbij het kredietrisico mede met behulp van de Standard & Poor's rating wordt gemonitord. Bij de balanspost Vastrentende waarden is een nadere toelichting opgenomen waaruit de verdeling van de portefeuille blijkt.

	2011		2010	
	€	%	€	%
<i>Rating vastrentende waarden (2010 voor kredietafslag):</i>				
AAA	29.505	48,3	19.511	40,1
AA	4.866	8,0	12.570	25,8
A	13.635	22,3	6.925	14,2
BBB	3.338	5,5	3.426	7,0
Lager dan BBB	1.038	1,7	2.335	4,8
Geen rating	368	0,6	2.475	5,1
Liquiditeiten inbegrepen in beleggingen	8.294	13,6	1.441	3,0
	61.044	100,0	48.683	100,0
<i>Verdeling vastrentende waarden naar looptijd voor kredietafslag:</i>				
Resterende looptijd < 1 jaar	606	1,0	1.521	3,1
Resterende looptijd <> 5 jaar	21.640	35,4	19.105	39,2
Resterende looptijd >= 5 jaar	30.503	50,0	26.574	54,6
Overige	1	0,0	42	0,1
Liquiditeiten inbegrepen in beleggingen	8.294	13,6	1.441	3,0
	61.044	100,0	48.683	100,0

Verzekeringstechnisch risico

Binnen het verzekeringstechnische risico worden in principe alleen risico's meegenomen die verband houden met sterfte. Het omvat de risico's als gevolg van afwijkingen ten opzichte van de verwachte sterfte en afwijkingen van de verwachte sterftetrend (langlevenrisico). Tot het verzekeringstechnische risico worden gerekend: procesrisico, risico-opslag voor afwijkingen ten opzichte van de sterftetrend en negatieve stochastische afwijkingen van de verwachtingswaarde. Deze drie risico's bedragen een percentage van de op actuele waarde berekende technische voorziening. Het procesrisico neemt af naarmate het deelnemersbestand toeneemt, omdat het sterfteproces dan beter kan worden geschat. De beide andere risicofactoren houden respectievelijk rekening met de onzekerheid in de sterftetrend en met de negatieve stochastische afwijkingen.

Concentratierisico

Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. De spreiding van de portefeuille is in de toelichting op de balans nader toegelicht. Ook "grote posten" zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd.

In het standaardmodel is de gevoeligheid van het eigen vermogen voor concentratierisico (S8) gelijkgesteld aan 0%. Het fonds ziet met betrekking tot het concentratierisico geen reden om af te wijken van het standaardmodel.

	2011		2010	
	€	%	€	%
<i>Verdeling zakelijke waarden naar bedrijfstak (2010 voor kredietafslag):</i>				
Basisindustrie	2.408	6,9	2.923	7,9
Cyclische consumentengoederen	3.288	9,4	3.184	8,6
Energie	3.581	10,2	3.453	9,3
Farmacie	3.154	9,0	2.971	8,0
Financiële instellingen	6.074	17,2	6.894	18,5
Industriële ondernemingen	3.720	10,6	3.295	8,9
Informatietechnologie	3.603	10,3	3.713	10,0
Niet-cyclische consumentengoederen	3.191	9,1	2.759	7,4
Nutsbedrijven	1.283	3,7	1.442	3,9
Telecommunicatie	1.641	4,7	1.682	4,5
Overige sectoren	2.247	6,4	4.310	11,6
Liquiditeiten inbegrepen in beleggingen	869	2,5	518	1,4
	35.059	100,0	37.144	100,0
<i>Verdeling zakelijke waarden naar regio (2010 voor kredietafslag):</i>				
Afrika	154	0,3	318	0,8
Azië	5.851	16,7	5.628	15,2
Europa	12.184	34,9	15.489	41,8
Latijns-Amerika	1.411	4,0	1.467	3,9
Noord-Amerika	13.871	39,5	12.749	34,3
Oceanië	699	2,0	975	2,6
Overig	20	0,1	0	0,0
Liquiditeiten inbegrepen in beleggingen	869	2,5	518	1,4
	35.059	100,0	37.144	100,0

Grote posten: zakelijke waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in zakelijke waarden:

ING Global Enhanced	6.948	19,8	6.380	17,2
ING Aandelen Basis Fonds	15.694	44,8	16.465	44,3
ING Dividend Aandelen Basis Fonds	5.751	16,4	5.316	14,3
ING Emerging Markets Equity Basis Fonds	4.454	12,7	4.929	13,3

	2011		2010	
	€	%	€	%
Vastrentende waarden				
<i>Verdeling vastrentende waarden per regio (2010 voor kredietafslag):</i>				
Europa (beleggingsfondsen en deposito's)	61.044	100,0	48.863	100,0
	61.044	100,0	48.863	100,0

Grote posten: vastrentende waarden van eenzelfde uitgevende instelling groter dan 5% van de totale beleggingen in vastrentende waarden:

ING Fixed Income All Grow Long Duration Basis Fonds	55.642	86,9	44.267	90,9
ING Global High Yield Basis Fonds	0	0,0	3.172	6,5

Kerkrade, 25 juni 2012

Het bestuur

Dhr. J.H.G. Thomas
voorzitter

Dhr. Tj. J. War

Mevr. N. Kowalski

Dhr. M. Wita

Dhr. M.F.N. Crombach

Dhr. A.S. Westhuis

Overige gegevens

Gebeurtenissen na balansdatum

Jaarlijks zal door het bestuur de voortgang van het herstelplan worden geëvalueerd. Per toetsmoment 31 december 2011 heeft de evaluatie plaatsgevonden. Het eerstvolgende toetsmoment is 31 december 2012. Indien op dat moment het herstel achterloopt ten opzichte van het zogenaamde "haalbare pad" (bijvoorbeeld door dalende dekkinggraden), kan dat aanleiding zijn tot het nemen van additionele herstelmaatregelen. Het bestuur heeft op 8 februari 2012 als aanvullende herstelmaatregel een voorgenomen besluit tot korting van pensioenaanspraken en ingegane pensioenen per 1 april 2013 genomen van 1,1%. Dit voorgenomen besluit zal geëffectueerd worden indien de financiële positie van het pensioenfonds ultimo 2012 niet toereikend blijkt om tijdig te herstellen. Verder hebben zich geen gebeurtenissen na balansdatum voorgedaan.

Financiering

De financiering is vastgelegd in een uitvoeringsovereenkomst met de werkgever. In het verslagjaar bedroeg de pensioenpremie 23,1% van de pensioengrondslag. Hiervan komt 19,6% voor rekening van de werkgever en 3,5% voor rekening van de werknemer.

Resultaatbestemming

Resultaatverdeling

In de bestuursvergadering van 25 juni 2012 heeft het bestuur besloten het resultaat over het boekjaar 2011 van negatief € 5.130.000,- als volgt te verdelen:

	2011
	x € 1.000
Indexatiereserve	3.122
Bestemmingsreserve SUT	26
Algemene reserve	-8.278
	<hr/>
	-5.130
	<hr/>

Uitvoering

Het vermogensbeheer wordt verzorgd door ING Investment Management te Den Haag. De pensioenadministratie wordt uitgevoerd door Nationale Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V. te Rotterdam. Nationale Nederlanden heeft een gedeelte van de werkzaamheden uitbesteed aan AZL N.V. De financiële administratie en de jaarverslaggeving is over boekjaar 2011 uitgevoerd door AZL N.V. te Heerlen. De controle van de jaarrekening is uitgevoerd door Ernst & Young Accountants LLP te Maastricht. De verantwoordelijkheid van de certificering van de voorziening pensioenverplichtingen berust bij Aon Consulting Nederland CV handelend onder de naam Aon Hewitt te Amsterdam, de certificerend actuaire van het fonds. De actuariële advisering is uitbesteed aan Aon Consulting Nederland CV eveneens handelend onder de naam Aon Hewitt te Rotterdam.

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds Invista te Kerkrade is aan Aon Consulting Nederland cv de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2011.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de fondsmiddelen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening. In overeenstemming met de richtlijn "Samenwerking tussen accountant en actuaris terzake van de controle van verantwoordingen van verzekeringsinstellingen" heeft de accountant van het pensioenfonds mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid en de volledigheid van de administratieve basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeelsvorming van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. De door het pensioenfonds verstrekte administratieve basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht:

- heb ik ondermeer onderzocht of de technische voorzieningen, het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen toereikend zijn vastgesteld, en
- heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten. Ik heb mij een oordeel gevormd over de waarschijnlijkheid waarmee het pensioenfonds de tot balansdatum aangegane verplichtingen kan nakomen, mede in aanmerking nemend het financieel beleid van het pensioenfonds.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De technische voorzieningen zijn, overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten, als geheel gezien, toereikend vastgesteld.

Gemeten naar de wettelijke maatstaf is ten aanzien van de verplichtingen, aangegaan tot balansdatum, sprake van een dekkingstekort. Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, met uitzondering van de artikelen 131, 132 en 133.

Het pensioenfonds maakt geen gebruik van de door DNB geboden mogelijkheid om gedurende één jaar af te wijken van de eis dat de premiedekkingsgraad minimaal gelijk dient te zijn aan de minimaal vereiste dekkinggraad.

Het pensioenfonds heeft het voorgenomen besluit genomen om de pensioenrechten en de pensioenaanspraken per 1 april 2013 te zullen korten. Deze korting is niet in aanmerking genomen bij de vaststelling van de technische voorzieningen.

De vermogenspositie van Stichting pensioenfonds Invista is naar mijn mening slecht, vanwege het dekkingstekort.

Amsterdam, 25 juni 2012

Ir. P.M. Wouda, AAG

Aon Consulting Nederland cv

Aan: Het Bestuur van Stichting Pensioenfonds Invista

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2011 van Stichting Pensioenfonds Invista te Kerkrade gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2011 en de staat van baten en lasten over 2011 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW), met inachtneming van het bepaalde in artikel 146 Pensioenwet. Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat. Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening. Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds Invista per 31 december 2011 en van het resultaat over 2011 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW, met inachtneming van het bepaalde in artikel 146 Pensioenwet.

Paragraaf ter benadrukking van aangelegenheden

Wij vestigen de aandacht op pagina's 18 en 25 van het bestuursverslag en pagina 56 van de jaarrekening, waarin het bestuur het voorgenomen besluit aankondigt dat per 1 april 2013 zal worden overgegaan tot het korten van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten met 1,1% voor zover de dekkingsgraad op 31 december 2012 niet toereikend blijkt om tijdig te herstellen. Deze situatie doet geen afbreuk aan ons oordeel.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW vermelden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Maastricht, 25 juni 2012

Ernst & Young Accountants LLP

w.g. drs. R.E.J. Pluymakers RA